

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΕ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1968 | ΑΡΙΘ. 6

ΔΙΚΑΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ Π.Σ.Ε. ΑΝΤΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΘΕΝΤΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

1. Λύπη βαθεία συνέχει τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Λύπη σείουσα τὰ θεμέλια τῆς ἐμπιστοσύνης ἡμῶν πρὸς ἄχρι τοῦ νῦν φίλους καὶ συνεργάτας ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν».

2. Ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων ἰδρυτικῶν μελῶν τοῦ εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἰδρυθέντος τούτου διεκκλησιαστικοῦ Ὄργανισμοῦ διὰ τὴν μελέτην καὶ ἐν πνεύματι συνεργασίας καὶ κατανοήσεως ἐκθεσιν τῶν τε κοινῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν διαιρούντων ἐπὶ μέρους σημείων τὸ ἅγιον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς προσεγγίσεως καὶ, ὁψέποτε ὁ Θεὸς ἤθελεν εὐδοκήσει, τῆς ἐνώσεως τῶν διηρημένων καὶ διεσχισμένων μελῶν τῆς Χριστιανοσύνης. Ἐπὶ ἡμῖν καὶ πλέον αἰῶνα ἢ ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μάλιστα δ' ἀφ' οὗτο ἡ Κορυφή τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τῆς ἱστορικῆς Αὐτοῦ Ἐγκυκλίου τοῦ ἔτους 1920 ἐπεσήμανε, διεχάραξε καὶ καθώρισε τὰς κυρίας γραμμὰς τῆς τοιαύτης μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν συνεργασίας· ἡ ἡμετέρα λέγω Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐπαύσατο ἐκτοτε συνεργαζομένη μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, ἐν πνεύματι εἰρηνικῷ, ἀδελφικῷ καὶ πράγματι χριστιανικῷ, πρὸς ἓνα καὶ μόνον ἀποβλέπουσα σκοπὸν, τὴν ὁσημέραι ἀμοιβαίαν προσέγγισιν, τὴν ὁσημέραι ἀμοιβαίαν κατανόησιν καὶ τὴν ὁσημέραι ἀμοιβαίαν ἀναγνώρισιν τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων σημείων, ἐφ' ὧν κυρίως θὰ

ἐστηρίζετο ἡ συνέχεια τῶν συζητήσεων πρὸς σύντημσιν τῆς ἀποστάσεως, τῆς διαχωρίζουσης τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὰς ξένας Ὁμολογιακὰς Ἐκκλησίας.

3. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἢ ἐκ τῶν πρώτων ψηφίσασα τὸν ἰδρυτικὸν Ὄργανισμὸν τοῦ Π.Σ.Ε., ἤτοι τὸν Καταστατικὸν Χάρτην αὐτοῦ ἐν τῇ Α' ἐν Ἀμστερνταμ τῆς Ὁλλανδίας συνελθούσῃ Γενικῇ Συνελεύσει τῷ 1948. Οὐδέποτε δ' ἐκτοτε ἐπαύσατο συμμετέχουσα εἰς τε τὰς μέχρι σήμερον Γενικὰς Συνελεύσεις, ἤτοι τὴν Β' ἐν Ἐβανστον τῆς Ἀμερικῆς τῷ 1955 καὶ τὴν Γ' ἐν Νέῳ Δελχὶ τῆς Ἰνδίας τῷ 1961, ἠτοιμάζετο δὲ δραστηρίως νὰ συμμετάσχη καὶ τῆς Δ' κατὰ τὸν προσεχῆ Ἰούλιον ἐν Οὐψάλα τῆς Σουηδίας.

Ὁμολογουμένως, διὰ τῆς παρουσίας της ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πολλὰ ὠφελήθη, πολλὰ ἐδιδάχθη καὶ πολλὰ ἐκαρπώθη. Ἀλλ' ἀσφαλῶς καὶ πλείονα προσεπορίσατο ταῖς ξέναις Ἐκκλησίαις, διὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς εὐαγγελικῆς καὶ πράγματι ἀποστολικῆς Πίστεώς της καὶ διὰ τῆς παροχῆς εἰς τὸν διεκκλησιαστικὸν τοῦτον Ὄργανισμὸν τοῦ δικαιώματος νὰ προβάλλῃ τὸν ἐνδοξὸν τίτλον τῆς «Οἰκουμενικότητος» καὶ τῆς «Παγκοσμιοτήτος» ἀνὰ σύμπασαν τὴν Οἰκουμένην καὶ σύμπαντα τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

4. Πάντα ταῦτα ἀνεγνωρίσθησαν καὶ διεκηρύχθησαν πολλάκις ὑπὸ τε τῶν ἐν τέλει

διοικούντων τὸν διεκκλησιαστικὸν τοῦτον Ὀργανισμόν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν πλείστων καὶ μεγαλυτέρων ἐκπροσώπων τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς προτεσταντικῆς Θεολογίας. Καὶ ἡ ἐν πνεύματι Χριστοῦ συνεργασία αὕτη εἶχε δι' ἀμφότερα τὰ μέρη, — Προτεστάντας καὶ Ὀρθοδόξους, — παγκόσμιον πράγματι ἀπήχησιν εἰς τὰς ψυχὰς χριστιανῶν καὶ μὴ, πιστῶν καὶ ἀπίστων· εἶχεν ἀπήχησιν καὶ μάλιστα ἐπίδρασιν ἐποικοδομητικὴν καὶ ἐπωφελῆ εἰς πάσας τὰς μετεχούσας τοῦ Π.Σ.Ε., ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐκτὸς τούτου ἰσταμένας εἰσέτι Ἐκκλησίας. Καὶ πολλαὶ μὲν νέαι Ἐκκλησιαὶ ἐγένοντο δεκταὶ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ὀργανισμοῦ τούτου, ἀλλὰ τὸ δὴ σπουδαῖον καὶ ἡ μετὰ τῆς ἐτέρας μεγάλης πρεσβυγενοῦς καὶ πράγματι ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς, συνεργασία διεγράφετο ἐν τῷ ὀρίζοντι ὁσημέραι ἐγγίζουσα.

5. Αἱ δὲ ἐπαφαὶ ἐξετάθησαν καὶ εἰς ἕξω τῆς μάνδρας τοῦ Χριστοῦ λαοὺς μὴ χριστιανικοὺς, Ἀφρικανούς, Ἀσιάτας καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἑβραίους. Καὶ ἠθίζομεν ὁ εἰς τὸν ἕτερον καὶ ἠγγίζομεν οἱ μακρὰν πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀνεγνωρίζομεν ἐν ἐπιεικείᾳ καὶ ἐν πνεύματι ἀγάπης τὰ ἄξια σεβασμοῦ καὶ τιμῆς καὶ ἐπαίνου διὰ πάντα ἄνθρωπον ἕξω πάσης φυλετικῆς ἢ θρησκευτικῆς ἢ ὁμολογιακῆς διακρίσεως. Καὶ ἐν μυστηριακῇ «σιγῇ», ἐν τῇ ἀρρήτῳ τοῦ Θεοῦ «ἡσυχίᾳ», προσηγγίζομεν βαθμιαίως καὶ ἀνεπιγνώστως ἀλλήλους καὶ οὕτω πως ἠθίζομεν ἑαυτοὺς οὐχὶ ἀπλῶς νὰ σεβώμεθα καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ σπουδαιότερον νὰ ἀγαπῶμεν καὶ ν' ἀγαπώμεθα ἀμοιβαίως.

6. Καὶ τῆς ἐν τῇ πράξει ἐκδηλώσεως τῆς τοιαύτης ἀγάπης ἐτύχομεν ἰδιαιτέρως ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τε τοῦ Π.Σ.Ε., ἐτέρων διεθνῶν φιλανθρωπικῶν Ὀργανώσεων, Ἐθνῶν καὶ λαῶν, τῶν μακρὰν καὶ τῶν ἐγγύς, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐκ τῆς τελευταίας πολεμικῆς θυέλλης ἐθνικῶν μας περιπετειῶν, μέχρι καὶ τῆς σήμερον. Τὰ δείγματα δὲ τῆς τοιαύτης πολλαπλῶς ἐκδηλωθείσης χριστιανικῆς ἀγάπης τοῦ διεκκλησιαστικοῦ τούτου Ὀργανισμοῦ τοῦ Π.Σ.Ε. οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν· διατηροῦμεν καὶ θὰ διατη-

ρῶμεν ἕσαεὶ ταῦτα ἐγκεχαραγμένα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν εὐγνωμόνως.

★

7. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα μέχρι πρότινος. Αἴφνης βάσκανος δύναμις ὑπεισεληθοῦσα εἰς τοὺς κόλπους ἐνίων ἐκ τῶν μελῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐχόντων ἐξουσίαν ἐν τῇ διοικήσει τοῦ Π.Σ.Ε., παρέσυρε καὶ τοὺς ἐν τέλει εἰς ἐνεργείας φύσει μεριστικὰς, διχαστικὰς καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐχθρικὰς, καὶ ἄρα ἀξιοκατακρίτους καὶ ἀνεπιτρέπτους.

Ἄλλ' ὑποθέσωμεν ὅτι ἐν πνεύματι ἀγάπης, ἐν πνεύματι Χριστοῦ καὶ χάριν τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ, ἅμα δὲ καὶ χάριν τῆς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν διατηρήσεως πνεύματος ὁμοφροσύνης καὶ ἐνότητος, χάριν ἔστω διασφαλίσεως τῆς ἐννοίας τοῦ δικαίου, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς εἰρήνης, διησθάνετο καὶ διεγίνωσκε τὸ Π.Σ.Ε. ὅτι πράγματά τινα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ, — ἀλλὰ μόνῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ οὐχὶ τῇ Πολιτείᾳ—, ἐχώλαινον πως. Διὸ καὶ διεβουλεύετο τὸ Π.Σ.Ε. καὶ ἀπεφάσιζε νὰ ἔλθῃ ἀρωγόν, νὰ συμβουλεύσῃ, νὰ βοηθήσῃ, νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ βοηθήσῃ ταύτην εἰς τυχὸν διόρθωσιν καὶ ἀποκατάστασιν τάξεως καὶ εἰρήνης ἐν αὐτῇ. Τί λέγει ὁ Κύριος ὅτι ὤφειλεν ἐν προκειμένῳ νὰ πράξῃ; Ἰδοὺ οἱ λόγοι Του : «Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα· ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπέ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης» (Ματθ. 18, 15 - 17).

8. Ἄντ' αὐτοῦ τί ἔπραξεν ὁ διεκκλησιαστικὸς οὗτος Ὀργανισμός; Οὔτε ὀλίγον οὔτε πολὺ ἐζήτησε ν' ἀναμιχθῇ εἰς αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Χώρας ἡμῶν! Ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας δι' ἐπιστολῆς ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου ἐ.ε. φερούσης τὴν ὑπογραφὴν τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Γενικοῦ Γραμματέως αἰδ. κ. Blake, ἐνεργοῦντος ὡς ἐν-

τολοδόχου τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε., ὅπως μεριμνήσῃ, ἵνα κατὰ τὴν προγραμματισθεῖσαν εἰς Ἀθήνας ἀφιξίν του τεθῶσιν αὐτῶ πρὸς μελέτην καὶ ἄρα ἔ λ ε γ χ ο ν τὰ ἐξῆς στοιχεῖα : Πρῶτον, ἀντίγραφον τοῦ μέλλοντος νὰ τεθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ψήφισιν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ Συντάγματος, χωρὶς νὰ λάβῃ κἂν ὑπ' ὄψιν του τὰς δηλώσεις τὰς ἐπισήμους καὶ δημοσίᾳ κατ' ἐπανάληψιν γενομένης ὑπὸ τε τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐτέρων ἐκπρόσωπων ταύτης περὶ δημοσιεύσεως τοῦ Συντάγματος τούτου, ὅπερ καὶ ἐγένετο τῇ 16 Μαρτίου· ἐξήτει δὲ δεύτερον ὁ αἰδ. Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ τῆς ἐπιστολῆς του, ὅπως ἐπιτύχῃ παρὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν ἄδειαν ἐπισκέψεώς του εἰς πάντας τοὺς τόπους, ἐνθα ἐφρουροῦντο ἐξόριστοι, χάριν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας!

9. Διερωτώμεθα, ποῖος ἐκπρόσωπος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας θὰ διενοεῖτό ποτε νὰ αἰτήσῃ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν ἐτέρας Ἐκκλησίας νὰ προετοιμάσῃ τὸ ἔδαφος, ἵνα μεταβαίνων ἐλέγξῃ τὴν κατάστασιν τῶν φυλακῶν τῆς Χώρας του, τὸ Πολίτευμα καθ' ὃ διοικεῖται ἢ πρόκειται νὰ διοικηθῆ αὕτη καὶ νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ὅλης πολιτικῆς καταστάσεως, τοῦ τρόπου διακυβερνήσεως καὶ τῶν μέτρων τάξεως, ἅτινα ἡ Κυβέρνησις τῆς ξένης ταύτης Χώρας λαμβάνει ; Πράγματι ἐκπλήττεται τις καὶ διαπορεῖ, τί νὰ σκεφθῆ ἐν προκειμένῳ καὶ πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τριαύτην ἐπέμβασιν τοῦ ξένου εἰς ξένην Χώραν. Νὰ πρόκειται ἄρα γε περὶ διεκκλησιαστικοῦ ἢ περὶ ἐτέρου διεθνοῦς πολιτικοῦ Ὄργανισμοῦ, ἔχοντος ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ ἐν τηλικαύτης σημασίας δικαίωμα εἰς ἐπέμβασιν ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς ζητήμασι Χώρας τινός, ἔστω καὶ μέλους τοῦ Ὄργανισμοῦ τούτου ; Ἄλλ' οὐδεὶς τοιοῦτος Ὄργανισμὸς ὑφίσταται οὐδαμοῦ τῆς γῆς, οὐδὲ αὐτὸς ὁ Ὄργανισμὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἄνευ προηγουμένης συζητήσεως, ἀποφάσεως καὶ ἐγκρίσεως τῆς Χώρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐρχόμενοι οἱ ἀπεσταλμένοι παρατηρηταὶ θὰ κρίνουν περὶ συγκεκριμένης τινός περιπτώσεως, ἔχει δικαίωμα ἐλευθέρας ἐπεμβάσεως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς οἰασδήποτε Χώρας. Πῶς τώρα ὁ διεκκλησιαστικὸς Ὄργανισμὸς

τῆς Γενεύης, ἦτοι τὸ Π.Σ.Ε., καὶ ἐν τίνι δικαίωματι προέβῃ εἰς ἐν τοιοῦτον διάβημα καὶ ἀφέθῃ νὰ διολισθήσῃ εἰς τὸ βαρύτερον τοῦτο σφάλμα ; Αὕτη αὕτη ἡ ἀπαίτησις τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, δὲν ἀποτελεῖ κατάφωρον ἐπέμβασιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Χώρας ἡμῶν ;

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ, πρὸς ἀποφυγὴν ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ εἴδους τούτου τῶν παρεξηγήσεων, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ παρακαλέσωμεν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Π.Σ.Ε., ὅπως ἐπανεξετάσῃ τὸ θέμα τῆς καταργήσεως τοῦ Τμήματος τῶν «Ἐξωτερικῶν σχέσεων» ἢ τῆς διατηρήσεως μὲν τούτου, ἀλλὰ μόνον πρὸς μελέτην τῶν διεθνῶν υποθέσεων ὑπὸ μόνου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, δυναμένου νὰ ἐνεργῆ ὑπὸ ἰδίαν του κρίσιν καὶ εὐθύνην, πάντοτε ὅμως ἐν μυστικότητι. Ἄλλως, ἀντὶ τῆς ποθητῆς ἐνώσεως, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ διαιρεθῶμεν εἰς ἀντιμαχομένας καὶ ἀντιπαλαμωμένας μερίδας, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν ἀλληλοσπαραγμὸν καὶ τὴν διαίρεσιν, κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον : «Ἦμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνυτε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλήλων ἀναλωθῆτε» (Γαλ. 5, 13-15).

★

10. Ἄλλὰ τὸ ἀποφασισθὲν διάβημα ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. ἐπισύρει ἔτι μεγαλύτεραν τὴν ἐπίκρισιν, ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀνεκοινώθη καὶ διευτυμπανίσθη. Πρὶν ἢ ληφθῆ ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως αἰδ. κ. Blake ἀπὸ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἰερω ν ὕ μ ο υ, ἐδόθη εἰς τὴν δημοσιότητα ἡ ὅλη ὑπόθεσις διὰ τοῦ ἐπισήμου δημοσιογραφικοῦ ὄργάνου τοῦ Π.Σ.Ε. «Information» !

Εἶναι νὰ ἐκπλήττεται τις μὲ τὴν ἀδιάκριτον καὶ ἀνεπίτρεπτον ἀπόφασιν ταύτην, τὴν ξένην πρὸς πᾶσαν χριστιανικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν εὐκοσμίαν καὶ εὐταξίαν καὶ

καθ' ἑαυτὴν ἀποκρουστικὴν καὶ διὰ τὸν δια-
δικαστικὸν τρόπον τῆς δημοσιεύσεως ἀσυγ-
γνώστως ἐπίμομφον. Διότι ἐξέρχεται τῇ ἀλη-
θείᾳ τῶν ὀρίων καὶ τῆς κοινῆς λογικῆς, ἡ
ιδέα ὅτι ὁ πρὸς ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν
συσταθεὶς διεκκλησιαστικὸς οὗτος Ὁργανι-
σμὸς τοῦ Π.Σ.Ε., ἀντὶ τῶν πρὸς ἔνωσιν
προσπαθειῶν, γίνεται ἀφορμὴ προκλήσεως
δυσαρεσκειῶν, διενέξεων καὶ διαθέσεων πᾶν
ἄλλο ἢ φιλικῶν.

11. Ἦτο ἐπομένως φυσικὸν καὶ ἀναπό-
τρεπτον νὰ λάβῃ τὸ ὄλον θέμα τὴν εἰς διεθνῆ
κλίμακα δημοσιότητα, ἐξ ὑπαιτιότητος καὶ πάλιν
τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε.
πρὸς μεγάλην θλιψὴν πάντων τῶν εὐ φρο-
νούντων καὶ ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλη-
σιῶν συνεργαζομένων χριστιανῶν ἐντὸς τοῦ
διεκκλησιαστικοῦ τούτου Ὁργανισμοῦ.

Ἄλλ' ἦτο ἐπίσης καὶ ἀναπόφευκτον καὶ
δίκαιον νὰ λάβῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ
τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως
αἰδ. κ. Blake τὴν ἣν ἔλαβε παρὰ τῆς Ἱερᾶς
Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ
τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς προσήκουσαν, ὅσον
καὶ αὐστηρὰν ἀπάντησιν, δημοσιευομένην εἰς
ἐτέραν στήλην.

★

12. Ἐὰν τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τοῦ
Π.Σ.Ε. καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τού-
του δὲν ἔσπευδον εἰς τὴν ἐνέργειάν των, θὰ
εἶχον εἰς χεῖράς των τὸ ἀνακοινωθὲν ὑπὸ
τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Χώρας ἡμῶν καὶ
δημοσιευθὲν ἤδη Σύνταγμα, τὸ καταρτισθὲν
ὑπὸ τῆς πρὸς τοῦτο συσταθείσης ἐξ εἰδικῶν
νομομαθῶν ἐπιτροπῆς. Οὕτω πως θὰ ἀνεγνώρι-
ζον μὲ ὀλίγην ὑπομονὴν οἱ ἐν τέλει τοῦ Π.Σ.Ε.
πόσον ἀκαιρον καὶ ἀδικαιολόγητον θὰ ἦτο τὸ
διάβημά των. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι, ἔστω καὶ
ἐκ τῶν ὑστέρων, ἐκφράζοντες τὴν λύπην των
διὰ τὸ γενόμενον σφάλμα, θὰ θελήσουν τού-
λάχιστον ν' ἀναγνωρίσουν καὶ ἐκτιμήσουν
τὴν ἐπὶ τοῦ νέου Συντάγματος ἀπόφασιν
τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως περὶ δημοσίας
ἐλευθέρας συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περιεχομένου
καὶ κυρώσεως τούτου διὰ δημοψηφίσματος
τῇ 1 Σ/βρίου ἐ.ε. ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.
Πρὸς τοῦτο ὑποβοηθεῖ τούτους καὶ ἡ γενο-
μένη ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου

τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. Ρόμ-
περτ Μακλόσχυ δῆλωσις, ἔχουσα οὕτως :
«Ἵποδεχόμεθα μεθ' ἱκανοποιήσεως τὴν ἀνα-
κοίνωσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅτι
ἡ 1 Σ/βρίου ὠρίσθη ὡς ἡμερομηνία διὰ τὴν
διεξαγωγὴν τοῦ δημοψηφίσματος ἐπὶ τοῦ
νέου Συντάγματος καὶ ἐχάρημεν ἰδιαιτέρως,
παρατηρήσαντες ὅτι ἐνθαρρύνεται ἡ διατύ-
πωσις σχολίων ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ
Λαοῦ καὶ τοῦ Τύπου ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ
Συντάγματος».

13. Εὐχόμεθα καὶ ἐλπίζομεν, ὅπως οἱ
φίλοι ἡμῶν καὶ συνεργάται ἐν τῷ Π.Σ.Ε.
θελήσουν ν' ἀποκαταστήσουν τὴν τραθεῖσαν
ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν φιλοτιμίαν καὶ
ὑπόληψιν ἡμῶν. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονώ-
μεν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ καὶ οἱ Θεο-
λόγοι, πρὸς ἀποφυγὴν ἀκριβῶς τοιοῦτου εἴ-
δους ὀλισθημάτων, τὴν πατερικὴν ρῆσιν, ὅτι
«οὐδὲν οὕτως ἠδὺ τοῖς ἀνθρώποις, ὡς τὸ λα-
λεῖν τὰ ἀλλότρια, καὶ μάλιστα ἀν τύχῳσιν
ὑπὸ μίσους ἐλκόμενοι, ὑφ' οὗ φιλεῖ κλέπτε-
σθαι ὡς τὰ πολλὰ ἡ ἀλήθεια» (Γρηγ. Ναζ.
Ἀπολογ., παρὰ Migne, PG 35, 408B). Τὸ
δ' ἐφ' ἡμᾶς, πιστεύομεν καὶ ἀναγνωρίζομεν
ἐν ταπεινώσει ὅτι «μόνος κριτῆς ἡμῶν Κύ-
ριος, ἄρχων ἡμῶν Κύριος, βασιλεὺς ἡμῶν
Κύριος» (Ἦσ. 33,22), «Οὗτος φυλάξει ἡμᾶς
ἀπὸ παγίδος, ἧς συνεστήσαντο ἡμῖν καὶ ἀπὸ
σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν»
(Ψαλμ. 140,1) καὶ τὰ ὅποια «τεκταίνουσιν
ἐπὶ τῶν νότων ἡμῶν οἱ ἁμαρτωλοὶ» (Γρηγ.
Ναζ. 35,489 A/B).

★

14. Λυπούμεθα ἀπὸ βάθους καρδίας διὰ
τὸ φοβερὸν ὀλίστημα, εἰς ὃ περιέπεσε μὲ
τάς ἐφ' ἡμᾶς δηλώσεις του ὁ ἐκπρό-
σωπος τῶν Λουθηρανῶν ἐν Σουηδίᾳ. Δὲν
ἐπιθυμοῦμεν οὐδὲ νὰ σχολιάσωμεν τοὺς λό-
γους του, διότι θεωροῦμεν τούτους ἀσεβεῖς
καὶ ἀπάδοντας διὰ τὸ ἐπίσημον Περιοδικὸν
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία».
Ἄλλωστε αἱ κομματάρχου μᾶλλον ἢ ἐκ-
προσώπου Ἐκκλησίας δηλώσεις αὗται εἶναι
ικαναί, δημοσιευόμεναι, νὰ ἀνάψουν ἀληθῆ
πυρκαϊὰν μεταξὺ δύο λαῶν, τοῦ Ἑλληνικοῦ
καὶ τοῦ Σουηδικοῦ, συνδεομένων ἤδη ἀπὸ

ΤΑ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΑΝΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν ἀπὸ τὰ ἰδρυτικὰ μέλη τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἤρχισε τελευταίως νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς Χώρας μας κατὰ τρόπον κυριολεκτικῶς ἀνεπίτρεπτον. Οὕτω, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 21ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς ἀνεκοινώθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 7 φύλλον τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένου Δελτίου Πληροφοριῶν, ἀπεφάσισε πρῶτον, ὅπως ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τούτου αἰδ. κ. Εὐγένιος Μπλαίηκ ἐπιφορτισθῆ μετὰ τὸ νὰ ἐπισκεφθῆ προσωπικῶς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα συζητήσῃ μετὰ Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Κυβερνητικῶν Ἀρχῶν. Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ ἀναζητηθῆ εἰδικὸς συνταγματολόγος, πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ νέου Συντάγματος τῆς Ἑλλάδος!

Κατόπιν τῆς ὡς ἄνω ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. ληφθείσης ἀποφάσεως, ἀποτελούσης ἀφ' ἑνὸς μὲν ἄνισον μεταχειρίσιν τῆς Χώρας μας, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατάφωρον ἀνάμιξιν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις αὐτῆς, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε., τῇ συναινέσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διεμαρτυρήθη ἐντόνως πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε. κ. Μπλαίηκ διὰ τῆς ἀκολουθοῦ ἐπιστολῆς :

« Ἀγαπητέ μου κ. Blake,

Ἔλαβον διὰ τοῦ αἰδ. κ. Γεωργίου Τσέτση τὴν ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου ἐπιστολήν σας, ὡς καὶ τὸ ἀπὸ 22 Φεβρουαρίου φύλλον τοῦ Δελτίου Πληροφοριῶν τοῦ Π.Σ.Ε.

Πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐξεπλάγην μεγάλως καὶ δυσηρεστήθην βαθύτατα, διότι τὸ Π.Σ.Ε. ἐπενέβη καὶ πάλιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Χώρας μας. Ὅπως εἶχον καὶ ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑπογραμμίσω, τόσον πρὸς Ὑμᾶς ὅσον καὶ πρὸς ἄλλα ἀξιότιμα μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε., τοῦτο εἶναι ἀπολύτως ἀπαράδεκτον, διότι πρῶτον ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, ὡς τακτικὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε., ἡ Ἐκκλησία μας δέχεται νὰ τογχήνῃ ἢ Ἑλλάδα διαφόρον μεταχειρίσεως ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύει τὸ Π.Σ.Ε. πρὸς ἄλλας χώρας, καὶ μάλιστα εἰς πολὺν περισσότερον κρουγαλέας περιπτώσεις. Δεύτερον δέ, διότι ἡ ἐπέμβασις τοῦ Π.Σ.Ε. εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Χώρας μας εἶναι πλέον τόσον κατάφωρος, ὥστε νὰ προκαλῆ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τοῦ στοιχειωδῶς σεβομένου ἑαυτὸν Ἑλληνοσ πολίτου. Προκαλεῖ δὲ τὴν ἔντονον ἀπορίαν μας, πῶς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Π.Σ.Ε. παρεσύρθη εἰς τὸ νὰ νομίση, ὅτι θὰ τῆς ἐπιτρεπέτο, καὶ μάλιστα ἀφοῦ τὸ προαναγγέλλῃ, νὰ προβῆ εἰς ἐκτίμησιν τοῦ σχεδίου τοῦ νέου ἑλληνικοῦ Συντά-

τῆς ἐποχῆς τοῦ Βυζαντίου διὰ δεσμῶν φιλίας καὶ ἐκτιμῆσεως. Ἀλλὰ δικαιούμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας ἐν Σουηδία· «οὗς ἀγαπᾶν ὡς εὐεργέτας ἐχρῆν, τούτους ὡς ἐχθρούς λαμβάνετε», λησιμονοῦντες τὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ μάλιστα τοῦ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ ἐπίδρασιν ἐφ' ὑμᾶς; Καὶ ὑμεῖς, «οἱ ἄλλους ἰατρεύειν ἐπιχειροῦντες, αὐτοὶ βρῦντες ἔλκεσιν», γίνεσθε καὶ ἐπιτιμηταὶ ἡμῶν;!

15. Ἀλλὰ τὸ κακὸν φεῦ, ἐγένετο! Ἡ πᾶν ἄλλο ἢ φιλικὴ στάσις Ὑμῶν ἐναντι τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ἄλλα τινὰ γεγονότα, προεκάλεσαν τὴν πλήρως δεδικαιολογημένην ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ἀπόσχη τῆς ἐν Οὐψάλα Δ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. Τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην ἐγνωστοποίησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε. αἰδ. κ. Blake διὰ τῆς εἰς ἑτέραν στήλην δημοσιευομένης ἐπιστολῆς αὐτοῦ.

★

16. Καὶ πράγματι! Πῶς ἦτο δυνατόν ν' ἀποφασίσῃ ἡ ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ πέμψῃ ἀντιπροσώπους πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν Δ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε., γεννησομένην εἰς Χώραν, ἐν ἣ ἡ κυβερνώσα πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία τόσα κατὰ τε τῆς Χώρας ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς ἀγιωτάτης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐκπροσώπων αὐτῆς ἐξήμεσαν;!

Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ τὴν μικράν, ἀλλ' ἔνδοξον ταύτην γῆν τῶν Ἑλλήνων Ὁρθόδοξοι τὴν πίστιν καὶ Ἑλληνας τὴν καταγωγὴν κατοικοῦντες, ἐν εὐχόμεθα καὶ δι' ἐν παρακαλοῦμεν λιτανεύοντες τὸν Κύριον καὶ λέγοντες: «Φεῖσαι, Κύριε, τῶν μισούντων καὶ λυπούντων ἡμᾶς»!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Τακτικὸς Καθηγητὴς
τῆς Πατρολογίας καὶ τῆς Ἑρμηνείας
τῶν Πατέρων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

γματος, ὡς ἐὰν ἡ Ἑλλάς ἦτο ἀποικία οἰουδήποτε. Διὰ τὸ Πολίτευμα καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ὁ μόνος ἀρμόδιος νὰ ἀποφασίσῃ εἶναι ὁ κυρίαρχος Ἑλληνικὸς Λαός.

Ἀγαπητὲ κ. Μπλαίηκ, θὰ σᾶς παρακαλέσω ἅπασιν διὰ παντός, νὰ καταβάλετε πᾶσαν προσπάθειαν, ὥστε νὰ γίνῃ ὑπὸ πάντων ἀντιληπτόν, ὅτι ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν δεχόμεθα νὰ μετέχωμεν μόνον ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι πάντα τὰ μέλη αὐτοῦ θὰ εἶναι ἰσότητια πρὸς ἄλληλα. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νομίζομεν, ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχουν ἐν αὐτῷ δύο κατηγορίαι μελῶν. Τοῦτο εἶναι δι' ἡμᾶς καί, ὡς φρονῶ, διὰ τὴν πλειοψηφίαν τῶν μετεχουσῶν εἰς αὐτὸ Ἐκκλησιῶν, ἀπολύτως ἀπαράδεκτον.

Ὡς πρὸς τὴν μελετωμένην εἰς τὴν Χώραν μας ἐπίσκεψίν σας, ὑπὸ τὴν ιδιότητα μὲν ἀγαπητοῦ φίλου, αὕτη εἶναι πάντοτε εὐπρόσδεκτος. Δὲν δυνάμεθα ὁμῶς νὰ τὴν δεχθῶμεν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀνακοινώθη εἰς τὸ Δελτίον Πληροφοριῶν τῆς 22 Φεβρουαρίου. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ὄχι μόνον ἡμεῖς ἀλλ' οὐδεὶς, θέλω νὰ πιστεύω, καὶ ὑπὸ οὐδενὸς παράγοντος ἐν τῇ Χώρᾳ μας εἶναι δεκτός.

Ὡς ὑμέτερος
† Ὁ Ἀθηναῖν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ».

Τὴν 7 Μαρτίου ἐπεσκέφθη τὸν Μακαριώτατον ὁ Βοηθὸς Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. Καθηγητῆς κ. Νικ. Νησιώτης, ἵνα ἐξ ὀνόματος τοῦ κ. Μπλαίηκ τῷ ἀνακοινώσῃ, ὅτι οὗτος λαβὼν ἐν τῷ μεταξύ τὴν ὡς ἄνω καὶ ἀπὸ 28.2.68 ἐπιστολὴν τοῦ Μακαριωτάτου διαβεβαιοῖ αὐτόν, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἀποφευχθοῦν τοιαῦται ἐκδηλώσεις, ὑπόσχεται δὲ ὅτι θὰ κατεβάλλετο παρὰ τῇ Σοηδικῇ Κυβερνήσει πᾶσα προσπάθεια, ἵνα ἡ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰσχῇ ἀνέντως τῆς ἐν Οὐψάλα Δ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. Κατὰ τὸν μεσολαβήσαντα ὁμῶς χρόνον, ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Σουηδίας κ. Ἐρλάντερ εἶχε προβῆ εἰς τὰς γνωστάς ἐναντίον τῆς Χώρας μας ἐκδηλώσεις. Κατόπιν αὐτῶν ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε πρὸς τὸν Καθηγητὴν κ. Νησιώτην σοβαρὰς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν δυνατὴν συμμετοχὴν τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὴν Δ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε., τῷ ἐδήλωσε δὲ, ὅτι θὰ εἰσαγάγῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον πρὸς ἐπανεξέτασιν.

Πράγματι, ὁ Μακαριώτατος κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 8.3.1968 εἰσηγήθη εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὰ δέοντα, αὕτη δὲ ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως, ὅπως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπόσχῃ τῶν ἐργασιῶν τῆς εἰς Οὐ-

ψάλαν μελλούσης νὰ συνέλθῃ Δ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ἐξουσιοδότησε τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ἀνακοινώσῃ τοῦτο εἰς τὸν κ. Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ τῆς ἀκολούθου ἐπιστολῆς :

Ἀγαπητὲ κ. Μπλαίηκ,

Ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Νησιώτη διεβιβάσθησαν αἱ ἐπὶ τοῦ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου Γράμματός μου σκέψεις ὑμῶν, διὰ τὰς ὁποίας σᾶς εὐχαριστῶ. Ἐκτοτε, ἀτυχῶς, ἐμεσολάβησαν ὡς γνωρίζετε καὶ ἄλλα γεγονότα, τὰ ὁποῖα, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν γνωστὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐπὶ τῶν Διεθνῶν Ὑποθέσεων Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε., ἠνάγκασαν τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν νὰ ἐπανεξετάσῃ τὴν δυνατὴν συμμετοχὴν τῆς εἰς τὴν ἐν Οὐψάλα Δ' Γεν. Συνέλευσίν του.

Οὕτως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, διασκεφθεῖσα καὶ πάλιν, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 8ης τοῦ φῶς τῆς ὄλης καταστάσεως καὶ σταθμίσασα δεόντως τὴν σαφῶς ἐχθρικήν ἐναντι τῆς Ἑλλάδος στάσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἐν τῇ Χώρᾳ τῆς ὁποίας θὰ συνέλθῃ ἡ Δ' Γεν. Συνέλευσις τοῦ Π.Σ.Ε., διεπίστωσεν ὅτι ἀπουσιάζουν καταφανῶς τὰ ἐχέγγυα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐδημιουργοῦν αἰσθηματικὴν ἀσφαλείαν εἰς τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπεῖας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Ταῦτα λαβούσα ὑπ' ὄψιν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ὡς καὶ τὴν ἐν γένει ἐχθρικήν ἐναντι τῆς Χώρας ἡμῶν ἀτμόσφαιραν, ἡ ὁποία φαίνεται ἐπικρατοῦσα μετὰξὺ σημαντικῆς μερίδος τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε., μετὰ λύτης βαθείας ἀπεφάσισεν, ὅπως ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκεσθῆ εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν Οὐψάλα Δ' Γεν. Συνελεύσεως ἀποχὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ταῦτα γνωρίζων ὑμῖν καθηκόντως, παρακαλῶ ὑμᾶς, ὅπως τὰ ἀνακοινώσητε ὅπου δεῖ.

Ἐλπίζων, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἐπαναδημιουργηθῶσιν αἱ κατάλληλοι συνθήκαι στενῆς πάλιν συνεργασίας, διατελῶ

Ἐλλικρινῶς ὑμέτερος
† Ὁ Ἀθηναῖν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ».

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 14 Μαρτίου ἐ. ἔ., ἀνακοινωθέντος ἐπίσης τοῦ ἀπαντητικοῦ γράμματός τοῦ κ. Μπλαίηκ, παρακαλοῦντος, ὅπως ἐπισκεφθῆ τὴν Ἑλλάδα (ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου), ἀπεφάσισεν αὕτη, ὅπως τῷ ἀνακοινωθῆ, ὅτι ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην ἡ ἐπίσκεψίς του εἶναι εὐχαρίστως δεκτὴ, ἀπόκειται δὲ εἰς αὐτόν, ἵνα ὀρίσῃ τὸν χρόνον τῆς πραγματοποιήσεώς της.

Ο ΑΡΙΣΤΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ

Τὰ γεγονότα εἶναι ὅπως πρόσφατα. Καὶ δὲν συνέβησαν εἰς τὸ μακρυνὸν Βιετνάμ, ὅπου, ὅπως ἐγράφομεν πρὸ ἡμερῶν, ὁ διακατεχόμενος ὑπὸ πάθους παγκοσμίου κυριαρχίας καὶ στρατευόμενος κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὕλισμὸς ἔχει ἐγκαταστήσει τὴν σύγχρονον Κόλασίν του. Ἀλλὰ συνέβησαν εἰς τὴν αἰωνίαν Ρώμην, τὴν καθέδραν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς γείτονος Ἰταλίας. Καὶ ὡς ἀνεγράφη εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον, Κινεζόφιλοι φοιτηταί, ὑφύοντες λάβαρα ἐνεπίγραφα μὲ τρία Μ.Μ.Μ. (ἦτοι τ' ἀρχικά τῶν Μάρξ, Μάο, Μάρκιουζ, τῶν τριῶν ἡγετῶν παντὸς ἀνατρεπτικοῦ καὶ ἀντικοινωνικοῦ παραλογισμοῦ), ἐνεφάνισαν, συνεπικουρούμενοι καὶ ὑπὸ ἀναρχικῶν στοιχείων, εἰκόνα πλήρους ἀναρχίας καὶ συνεκρούσθησαν αἱματηρῶς μὲ τὰς ἀρχάς. Εἰς δὲ τὸ Τουρίνον κατέλαβον τὸ Πανεπιστήμιον. Καὶ ἐν τῇ ἀντιθρησκευτικῇ των μανίᾳ, κατέστρεψαν καὶ ἐποδοπάτησαν τὰς εἰκόνας τοῦ πράου Ἐσταυρωμένου, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀνηρητημένα εἰς τὰς αἰθούσας τῆς διδασκαλίας.

★

Καὶ εἶναι ἐπάναγκες, καὶ ὡς ἄτομα καὶ διὰ τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν ζωὴν, νὰ παρακολουθῶμεν, ἀγρύπτως καὶ μὲ ἐντεταμένην προσοχὴν, τὰ περὶ ἡμᾶς συμβαίνοντα. Διότι σήμερον—ἐποχὴν τοῦ «ὀμαδικοῦ ἀνθρώπου», πρὸς τὸν ὁποῖον κατατείνουν οἱ καιροὶ μας—τὰ διάφορα γεγονότα τῆς ἱστορικῆς ζωῆς, δὲν ἀποτελοῦν μονομερεῖς ἐθνικὰς ὑποθέσεις, ξένας πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλὰ προσλαμβάνουν οἰκουμηνικότητα καὶ παγκοσμιότητα. Καὶ ἐπιβάλλεται διὰ τοῦτο ν' ἀναζητῶμεν καὶ νὰ διακρίνωμεν ἐν παντὶ τὴν Ἀλήθειαν. Τὸ φῶς τοῦ Λόγου νὰ θριαμβεύῃ κατὰ τοῦ σκοτούς. Ἡ ἐγκόσμιος τάξις καὶ ἁρμονία νὰ κατανικᾷ τὸ χάος. Διότι ἡ ἀλήθεια «ἐλευθερώσει ἡμᾶς» (Ἰωάν. 8,32). Καὶ αὐτὴ καὶ μόνον θὰ μᾶς δώσῃ τὸν μίτον τῆς ἀσφαλοῦς ἐξόδου μας ἀπὸ τὸν σκοτεινὸν Λαβύρινθον, εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ὠδήγησε καὶ μᾶς ὠδήγει ἡ ὕλιστικὴ ἀντίληψις τῆς ζωῆς.

Διότι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος κυριαρχεῖται ὑπ' αὐτῆς καὶ κρημνίζεται ἐντὸς τοῦ χάους τῆς, ἀρνεῖται ἐωσφορικῶς τὸ πνεῦμα, ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν του· ὡς Θρησκείαν, ὡς Φιλοσοφίαν, ὡς Δίκαιον, ὡς Τέχνην. Καὶ ὑποδουλούμενος ὑπὸ τῶν παθῶν του, ἐκμηδενίζει τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα, ὡς «εἰκόνος καὶ ὁμοιώματος» τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀποβαίνει τέκνον τοῦ μίσους καὶ τῆς ἔχθρας καὶ τῆς ἀκορέστου ἀπληστίας. Καὶ ἀντὶ νὰ πτεροῦνται αἱ δημιουργικαὶ του δυνάμεις, ἀπολιθοῦται ψυχικῶς. Καὶ ὠδηγεῖται τελικῶς εἰς τὸ βάραθρον τοῦ ἀφανισμοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

★

Καὶ δὲν ἀρνεῖται μόνον τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ὡς πίστιν, ὡς ἐκουσίαν πειθαρχίαν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, ὡς συνεχῆ στρατείαν καὶ ὡς Σταυρόν, διὰ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ κόσμου. Μὲ ἀνώτατον στόχον καὶ τέλος, τὸν «καινὸν οὐρανόν, τὴν καινὴν γῆν» καὶ τὴν θέωσιν τῆς ζωῆς. Καὶ μὲ «ὑπογραμμόν» του, τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο διόλου ἄπορον, ὅτι ἄνθρωποι ὑλόφρονες καὶ ὑλομανεῖς ἐκλαμβάνουσι τὸ ψεῦδος, ὡς ἀλήθειαν. Τὴν χειροτέραν δουλείαν, ὡς ἐλευθερίαν. Καὶ πλανῶντες καὶ πλανώμενοι λησμονοῦν, ὅτι τὸ μῖσος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὠδηγήσῃ πρὸς τὴν ἀγάπην· ἢ διαίρεσις πρὸς τὴν ἐνότητα· ἢ βία πρὸς τὴν ἐλευθερίαν! Διότι—κατὰ κανόνα—δὲν ὑπάρχουν ὁδοὶ βαραθρώδεις, πλήρεις χασμάτων, καὶ κατὰ μεστοὶ ὄψεων καὶ σκορπίων, αἱ ὁποῖαι ὠδηγοῦν πρὸς φωτολούστους καὶ ἀναπεπταμένας πεδιάδας· ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀβύσσους καὶ πρὸς τὰ βασίλεια τοῦ μὴ ὄντος.

★

Κρίσιμοι, κρισιμώτατοι ἀληθῶς εἶναι οἱ καιροὶ μας αὐτοί. Περιέχουν, ἀναμφιβόλως, πολλὰ τὰ δεινὰ. Ἀλλὰ—Δόξα τῷ ἁγίῳ Θεῷ—καὶ πολλὰ τὰ καλὰ. Πολὺ τὸ ὠραῖον. Καὶ πολλὴ εἶναι καὶ ἡ καταβαλλομένη πρὸς τοῦτο προσπάθεια καὶ ὁ τίμιος μόχθος. Διότι ἡ ἀν-

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑΙ ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΟΣΙΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ Ο ΜΥΡΟΒΛΥΤΗΣ, Ο ΕΚ ΖΙΧΝΗΣ

Ἡ ταπεινὴ ἐπαρχία Ζιχνῶν ηὐτύχησεν οὐ μόνον τὸν ἐπίσκοπον αὐτῆς Ἰωάννην (πρότερον Ἰωακείμ) νὰ ἴδῃ καταλεγόμενον εἰς τὸν χορὸν τῶν ἁγίων¹, ἀλλὰ καὶ ἴδιον αὐτῆς γέννημα καὶ θρέμμα νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐν τῷ Θεῷ εὐαρεστησάντων ὁσίων, τὸν Θεόφιλον τὸν μυροβλύτην.

Περὶ αὐτοῦ ἀναγινώσκωμεν συνοπτικῶς ἐν τῷ Συναξαριστῇ τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ ἁγιορείτου τὰ ἐπόμενα, εἰς τὴν 8ην τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, ὅτε ἐορτάζεται ἡ μνήμη του.

«Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ...ὁ Ὁσιος Θεόφιλος, ὁ κατὰ τὸ ἀγιώνυμον Ὄρος τοῦ Ἄθω ἀσκήσας, ἐν τινι κελλίῳ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, κειμένῳ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, κατὰ τὸ ἔτος αἴμῃ (1548)², ὁ καὶ μετὰ θάνατον μυροβλύσας, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται».

1. Βλ. Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικοδήμου ὁ Ὁσιος Ἰωάννης ὁ ἀπὸ ἐπισκόπου Ζιχνῶν, ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» 1968, φύλ. 3 καὶ 4.

2. Ἐκ τυπογραφικῆς προφανῶς ἀβλεψίας, ἐν ἄρθρῳ τοῦ Γερασίμου Μικραγιαννανίτου («Θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ Ἐγκυ-

» Θεὸν φιλήσας Θεόφιλος γεννάδας,
» ἤδη σύνεστι τῷ φιλουμένῳ ἄνω».

Ἐν ὑποσημείωσει δὲ προστίθεται αὐτόθι ἡ ἀκόλουθος πληροφορία.

«Εἰς τὸν Ὁσιον τοῦτον ἐφιλοπόνησε τελείαν ἀκολουθίαν ἡ ἐμὴ ἀδυναμία, καὶ τὸ Συναξάριον αὐτοῦ ἐπλάτυνε· τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸ ρηθὲν κελλίον τοῦ Ἁγίου Βασιλείου».

Τὴν ἀκολουθίαν ταύτην καὶ τὸ συναξάριον τοῦ ὁσίου ἐδημοσίευσεν βραδύτερον ὁ Κ. Δουκάκης ἐν τῷ Μεγάλῳ Συναξαριστῇ αὐτοῦ, ἐν τῷ τόμῳ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, τῷ καλουμένῳ Χρυσολίθῳ (σελ. 490 κ. ἐ.)³.

κλοπαιδεῖα τ. 6, σελ. 403) γράφεται, κατ' ἀναγραμματισμόν, 1854!

3. Ἐν τῷ νεωτέρῳ Μεγάλῳ Συναξαριστῇ (ἐκδοσίς παλαιο-ημερολογιτῶν, ἐπιστάσις Βίκτωρος μοναχοῦ) περιελήφθη ὡσαύτως ὁ βίος τοῦ ἁγίου, τῇ 8ῃ Ἰουλίου, ἀνευ τῆς ἀκολουθίας. Ὡς δὲ σημεῖοι ὁ προμνημονευθεὶς Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης (ἐνθ' ἄνωτ.), μνηεῖα περὶ τοῦ ὁσίου τούτου πατρὸς «περιέχεται ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῶν Ἁγιορείτων Ὁσίων, ἐν τῷ «Ἄθωνι» τοῦ Μ. Γεδεών, σ. 209, καὶ ἐν τῷ «Ἀγιολογίῳ» τοῦ Εὐστρατιάδου.

θρωπίνῃ φύσει εἶναι δεκτικὴ τοῦ φωτός. Καὶ ὑφίσταται καὶ θὰ ὑφίσταται πάντοτε ἐν αὐτῇ ζωῆρᾳ ἔφρασις πρὸς τὴν πνευματικότητα, καὶ ἡ ροπὴ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θεῖον κόσμον· πού ἐκμηδενίζει τὴν ἀποσκήρυνσιν, τὴν ὁποῖαν ἀπεργάζεται ὁ ὕλικὸς κόσμος, καὶ ἀναστηλώνει καὶ ἀνυψώνει τὴν ζωὴν. Καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι τὸ κακὸν ἀπομονούμενον τελικῶς, ὡς πανώλεθρος μολυσματικὴ νόσος, θὰ καταλήξῃ εἰς τὸν αὐτοαφανισμόν του καὶ εἰς τὴν αὐτοκαταστροφὴν του.

★

Πρέπει ὁμῶς νὰ κατανοήσωμεν ὅλοι τὸν μεγάλον κίνδυνον τῆς ἐποχῆς μας. Καὶ ὑπὲρ πάντας ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔχομεν τὴν πλουσιωτέραν καὶ τὴν ὑψηλοτέραν πνευματικὴν κληρονομίαν καὶ ἐκλήθημεν νὰ εἴμεθα τὸ ἅλας τῆς Γῆς. Καὶ νὰ στρατευώμεθα συνεχῶς ἐναντίον τοῦ κακοῦ, περιφρουροῦντες ὅ,τι καλὸν καὶ ἄριστον ὑπάρχει εἰς τὰς τιμίας μας παραδόσεις. Καὶ μὲ σταθερότητα καὶ ἐσώψυχον σοβαρότητα,

ν' ἀνθέξωμεν εἰς τοὺς πολλοὺς πειρασμοὺς τῆς ἐποχῆς μας, μὲ σωσίβιον μας καὶ περιεπτόν μας, τὴν τρισαγίαν μας Ὁρθοδοξίαν. Πρὸ παντὸς δὲ οἱ γονεῖς, καὶ οἱ ἴδιοι νὰ παραμένουν ἀπτῶτοι καὶ σταθεροὶ εἰς τὰς Ἐθνικὰς μας παραδόσεις· ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνσταλαζοῦν συνεχῶς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων των τὴν πίστιν, ὅτι ὁ κόσμος μόνον μὲ γνησίας Χριστιανικὰς προσωπικότητας θὰ περισωθῇ. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ἡ νεότης μας νὰ διαπαιδαγωγῆται μὲ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, πού ὁδηγεῖ εἰς τὸν θρίαμβον τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ παντὸς ἀγαθοῦ.

★

Καὶ εἶναι ἀληθῶς μέγα προνόμιον διὰ τὸ ἔθνος μας, ὅτι ὁ ἑορτασμός τῆς Ἐθνικῆς μας Ἑορτῆς ἔχει συνδυασθῆ μετὰ «τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου» τὴν φανέρωσιν.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

2. Καταγωγή και νεαρά ηλικία τοῦ ἁγίου.

Ὁ ὄσιος οὗτος Θεόφιλος, εἰς τῶν ἁγιορειτῶν, κατήγετο ἐκ Ζίχνης τῆς ἐν Μακεδονίᾳ. Διέλαμψε δὲ εἰς τὸ στερῆμα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ τέλος τοῦ 15ου καὶ τὸ πρῶτον ἡμισίον τοῦ 16ου μ.Χ. αἰῶνος, ἀκτινοβολῶν ἔκτοτε ἕσσει διὰ τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς του δὲν εἶναι ἐπακριβῶς γνωστόν, ἐνῶ ἐξ ἄλλου γνωρίζομεν ὡς ἔτος τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ τὸ 1548. Οὐδὲ τὰ ὀνόματα τῶν γονέων του εἶναι πλέον γνωστά, ἀπλῶς δὲ βεβαίως περὶ αὐτῶν ὁ βιογράφος τοῦ ἁγίου Νικόδημος ὁ ἁγιορείτης, ὅτι ἦσαν «εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι», ἀναθρέψαντες αὐτὸν «μέτρητα καλὰ καὶ χρηστὰ».

Ὁ αὐτὸς βιογράφος τοῦ ἀναφέρει ὅτι, μετὰ τὰ στοιχειώδη γράμματα, ἅτινα ἐδιδάχθη εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος του, προύχρησε «καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα», εἰς τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον, «καὶ ἐπειδὴ ὁ νέος ἐτύγχανε νοὸς εὐφυοῦς καὶ δεξιού, εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔφθασεν εἰς μέτρα ἰκανὰ τῆς γραμματικῆς τέχνης, ἔμαθε δὲ καὶ τὴν καλλιγραφίαν καὶ ἔγινε καλλιγράφος ἐπιτήδειος». Τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ παραδόσεως εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, καὶ δεικνύονται καλλιγραφικώτατα χειρόγραφα αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἰβήρων κυρίως. Συνεπιμαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἐχρημάτισε καὶ νοτάριος (=γραμματεὺς) τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἀξιοποιήσας ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἔτι μᾶλλον τὸ καλλιγραφικὸν αὐτοῦ τάλαντον.

Πέραν τῆς γραμματικῆς καὶ ἐγκυκλίου μορφώσεώς του, ἀνέπτυξε πολὺν ζῆλον διὰ τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ καλλιέργειαν, «ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου μελετῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς» (Ψαλμ. α' 1) καὶ ἐπιμελούμενος, ἵνα μιμῆται τὰς ἀρετὰς τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, τῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀναφερομένων καὶ τῶν ἐν τῷ ἀγιολογίῳ τῆς Ἐκκλησίας μνημονευμένων. Τιοιουτρόπως δέ, «προκόπτων σοφίαν καὶ ἡλικίαν καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις» (Λουκ. β' 52), εὐρέθη κατηρτισμένος κατὰ Χριστόν, ἵνα ἀναλάβῃ ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ τὸν βαρὺν τῆς ἱερωσύνης ζυγόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Κύριος.

2. Ὄσιακή πορεία πρώτη.

Γενόμενος ἱερεὺς, περιώδευεν ἀρχικῶς εἰς διαφόρους τόπους, διδάσκων καὶ ἐποικοδομῶν τοὺς χριστιανούς διὰ τοῦ λόγου καὶ διὰ τοῦ παραδείγματός του. Βραδύτερον ἐγνωρίσθη καὶ συνεδέθη στενωῶς μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Ρενδίνης⁴ Ἀκακίου, ἀνδρὸς

4. Ρενδίνια (γράφεται καὶ Ρεντίνια), παλαιὰ κομόπολις τῶ Θεσσαλικῶν Ἀγραφῶν. Ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ αὐτόθι ἱ. ναοῦ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, τοῦ ἔτους 1719, ἀναφέρονται ὡς ἀρχιερατεύσαντες ἐν αὐτῇ καὶ οἱ Ζωσιμᾶς καὶ Ἰάκωβος. Σημειωτέον δ' ὅτι Κοινότης Ρεντίνης ὑπάρχει καὶ ἐν Μακεδονίᾳ σήμερον, πέραν τῶν ὁρίων τῆς ἐπαρχίας Ζιχνῶν καὶ ἐκεῖθεν τῆς Ἀμφιπόλεως, ἐν τῇ πρὸς Θεσσαλονικὴν ὁδῷ.

μεμαρτυρημένης ἀγιότητος, μετὰ τοῦ ὁποῖου καὶ συγκατώκησε καὶ συνήθει ἐν τῇ ἀρετῇ. Τὸν Ἀκάκιον τοῦτον ἐχειροτόνησεν ἐπίσκοπον ὁ Πατριάρχης Κων/πόλεως Νήφων, ὅταν διετέλει μητροπολίτης Θεσσαλονίκης. Διὸ καὶ διετήρει πολὺν σεβασμὸν οὗτος πρὸς τὸν Πατριάρχην, μετὰ γνησίας καὶ εὐλικρινοῦς πρὸς αὐτὸν φιλίας καὶ ἀφοσιώσεως⁵, τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον συνέπιπτον οἱ πνευματικοὶ αὐτῶν ὁραματισμοὶ καὶ ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς ἀγιότητος καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ὁ Πατριάρχης Νήφων ἀπέστειλε τὸν τε Ἀκάκιον καὶ τὸν Θεόφιλον καὶ τινες ἄλλους σὺν αὐτοῖς εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἵνα, ὡς ἰδική του ἀντιπροσωπεῖα, ἐξακριβώσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν πραγματικότητα περὶ τῶν γενομένων ἐκεῖ, ὡς εἶχε πληροφορηθῆ, θαυμάτων παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ, περὶ ὧν θὰ εἴπωμεν κατωτέρω. Ἐφωδίασε δ' αὐτοὺς διὰ συστατικῶν γραμμάτων πρὸς τὸν ρηθέντα Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ὅστις εὐμενέστατα ἐδέχθη αὐτοὺς, καὶ ἐξετίμησε τὰ μάλιστα τοῦ Θεοφίλου τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κατάρτισιν καὶ τοῦ Ἀκακίου τὸ ἔνθεον φρόνημα.

Οἱ δύο ἱεροὶ καὶ ὄσιοι ἄνδρες, ἐκπληρώσαντες τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀποστολήν των, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν μετὰ τῆς συνοδείας των καὶ μετὰ τῶν πατριαρχικῶν εὐχῶν τοῦ Ἀλεξανδρείας, ἵνα μεταβῶσι καὶ προσκυνήσωσιν εἰς τὸ θεοβάδιστον ὄρος Σινᾶ. Ἐκεῖθεν δέ, διὰ μέσου τῆς ἐρήμου, κατηνύθησαν πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν συνεχείᾳ, ἀφοῦ προσεκύνησαν τὸν Ζωοδόχον Τάφον τοῦ Κυρίου, ἐπέσκέφθησαν ἀπαντας τοὺς ἱεροὺς καὶ θεοβαδίστους τόπους τῆς Παλαιστίνης. Διήλθον καὶ ἐκ Δαμασκοῦ, ἔνθα συνητήθησαν καὶ μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας, καὶ πάλιν ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, συναποκομίζοντες καὶ γράμματα τοῦ Ἀντιοχείας πρὸς τὸν Κων/πόλεως, πρὸς ὃν ἀκολουθῶς θὰ κατηνύθησαν.

Ἐν Ἱερουσαλήμ ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἐπίσκοπος Ἀκάκιος. Ὁ δὲ Θεόφιλος μετὰ τῆς λοιπῆς συνοδείας, καὶ μετὰ γραμμάτων ὡσαύτως τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Κων/πόλεως, ἦλθεν εἰς Κων/πολιν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ εἶχε παραιτηθῆ τοῦ θρόνου ὁ ἀποστείλας αὐτοῦς, ἐπὶ εἰδικῇ ἀποστολῇ, εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὁ Πατριάρχης Νήφων. Ὄθεν ὁ Θεόφιλος ἐνεχείρισε τὰ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων πατριαρχικὰ γράμματα εἰς τὸν τότε πατριαρχεῦοντα Παχώμιον⁶, ὅστις ἐγένετο οἰκουμενικὸς

5. Πρόκειται βεβαίως περὶ τοῦ Πατριάρχου Νήφωνος τοῦ Β', τοῦ πατριαρχεύσαντος κατὰ τὰ ἔτη 1486-1489 καὶ 1497-1498. Ὁ ὁμώνυμος αὐτῷ Νήφων ὁ Α' ἐπατριάρχευσε τὰ ἔτη 1311-1315, αὐτὸς δὲ ἦτο ὁ δούξ τὴν συγχώρησιν ἀπ' ἀμβωνος, ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχίσματος τῶν Ἀρσενιατῶν, πρὸ τῶν ἡσυχαστικῶν ἐρίδων.

6. Δεδομένου ὅτι ὁ Παχώμιος ἀνῆλθεν εἰς τὸν Οἰκουμὲνικὸν θρόνον Κ/πόλεως τῷ 1503 (πατριαρχεύσας μέχρι τοῦ 1513), πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἢ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀποστολῆ τοῦ Θεοφίλου ἐγένετο οὐχὶ κατὰ τὸ 1486, ὡς γράφουσιν τινες (βλ. Γερ.

Πατριάρχης ἀπὸ μητροπολίτου Ζιχνῶν. Ὁ Πατριάρχης ἀσμένως ὑπεδέχθη αὐτοὺς καὶ ἐπηυλόγησε διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς ὁδοιπορίας καὶ τὸν ἐν γένει ἔνθεον ζῆλον αὐτῶν. Τὸν δὲ Θεόφιλον μάλιστα, ὡς καταγόμενον ἐκ τῆς ἑδρας τῆς τέως ἐπαρχίας του, τ. ἔ. ἐκ Ζίχνης, ἐκράτησεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὡς «νοτάριον», καθὼς προείπομεν, καὶ ἐνημερώθη ἀσφαλῶς παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Ἀλεξανδρείαν ἀποστολῆς καὶ τῶν ἐκεῖ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

3. Ἀποστολὴ εἰς Ἀλεξανδρείαν.

Ἡ κατάσταση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, εἶναι γενικῶς λίαν ἐνδιαφέρουσα, μάλιστα δὲ πρὸς κατανόησιν τῆς ἐκεῖ ἀποστολῆς τοῦ Θεοφίλου καὶ τῆς λοιπῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ρηθέντος Πατριάρχου Κ/πόλεως Νήφωνος Β'.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους «ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας, μετὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀφάνειαν τῶν μέσων χρόνων, εἰσῆλθεν εἰς νέαν ἱστορικὴν περίοδον, ἀπὸ τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων τοῦ 19 αἰῶνος. Τὸ μέγα τοῦτο γεγονός ὀφείλεται εἰς τὸν ἐπὶ μακρὰ ἔτη προστάντα αὐτῆς Πάππαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ «τὸν πᾶν», ὡς ἀπεκάλεσαν αὐτὸν οἱ μεταγενέστεροι, μέγαν ἀναδειχθέντα διὰ τῆς πολυχρονίου καὶ ἐπωφελεστάτης αὐτοῦ δράσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας»⁷.

Οὗτος κατήγετο ἐξ Ἀθηνῶν, ἀνῆλθεν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας τῇ 6 Αὐγούστου 1487 (εἰς ἡλικίαν 38 ἐτῶν), διετέλεσε δὲ πατριάρχης ἐπὶ ὄγδοηκονταετίαν ὄλην, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1487 μέχρι

Μικραγιαννανίτου, ἐνθ' ἄνωτ.), ἀλλὰ κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχίαν τοῦ Νήφωνος Β' (1497-98). Ἐνδιαμέσως εἶχε διαδεχθῆ τούτον Μάξιμος ὁ Δ' (1491-97), μεθ' ὃν ἐπανῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ὁ Νήφων ἐπὶ διετίαν (1497-98), εἰς διαδοχὴν δ' αὐτοῦ ἠκολούθησαν Ἰωακείμ ὁ Α' (1498-1502, 1504) καὶ Παχώμιος ὁ Α' (1503-504, 1504-13). Ὅθεν ἡ ἀποστολὴ τοῦ Θεοφίλου εἰς Ἀλεξανδρείαν δέον νὰ τοποθετηθῆ μετὰ τῶν ἐτῶν 1497-1503, ἵνα ἡ μὲν ἔναρξις ταύτης συμπίπτῃ ἐπὶ πατριάρχου Νήφωνος Β', ἡ λήξις ἐπὶ Πατριαρχίας Παχωμίου Α'.

7. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου: Ἰωακείμ ὁ «πᾶν» ἐξ Ἀθηνῶν Πάππας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας (μονογραφία). Ἀθῆναι, 1930. (Ἀνάτυπ. ἐκ τοῦ Ζ' τ. τῆς ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Βυζ. Σπουδῶν). Περὶ τῆς περὶ τούτου βιβλιογραφίας σημειοῦνται αὐτόθι τὰ ἐπόμενα: »Περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ εἰδήσεις τινὰς ἐκ τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν Πατριαρχικῶν Ἀρχείων Ἀλεξανδρείας συνεκέντρωσαν, μετὰ καὶ ἀφηγήσεως περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντων θαυμάτων, ὁ Γ.Γ. Μαζαράκης, Πατριαρχία Ἰωακείμ τοῦ Πάνου, ἐν τῇ Συμβολῇ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, σελ. 81 ἐξ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1930, ὁ αὐτός, Περὶ τοῦ Ἀθηναίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ τοῦ πᾶν, ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Ἀλεξανδρείας «Ὁμόνοια» 1889, καὶ παρὰ Δ. Γρ. Καμπούρογλου, ἐν τοῖς Μνημείοις τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων, ἐν Ἀθήναις 1891, Β, 125 ἐξ. καὶ ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκις, Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ἐκδ. ἐπιστασία Λόπαρευ, ἐν Πετρούπολει 1898, Α, LIII ἐξ. 15 ἐξ. 118 ἐξ. Πρβλ. Β. Μυστακίδου, Γερμανοὶ περιηγητὰ εἰς Αἴγυπτον καὶ Σινᾶ κατὰ τὸν 19 αἰῶνα (Ἀνάτ. Ν. Ποιμένος). Ἐν Κ/πόλει 1921».

τοῦ 1567. Ἡ μακρὰ αὕτη πατριαρχία του ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀφῆκεν ἐποχὴν, ὑπῆρξε δ' εὐεργετικωτάτη διὰ τὴν ἀνασύνταξιν καὶ προβολὴν τοῦ Πατριαρχείου καὶ τὴν ἐν γένει προκοπὴν τῆς αὐτόθι Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἔνεκα τῶν ἀρετῶν του ἦτο ἀγαπητὸς οὐ μόνον εἰς τοὺς χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἡγεμόνα τῶν Μαμελούκων⁸, οἵτινες ἡγεμόνευον τότε ἐν Αἰγύπτῳ. Παρὰ τὴν συμπάθειαν ὁμως, τῆς ὁποίας ἀπήλαυεν οὕτως προσωπικῶς, οἱ Μαμελοῦκοι ὑπῆρξαν σκληροὶ ἐνώκται τῶν χριστιανῶν. Οἱ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἡγεμόνες τῆς Αἰγύπτου ἐδείχθησαν ὁ εἰς τραχύτερος τοῦ ἄλλου πρὸς τοὺς χριστιανούς. Συνεπείᾳ δὲ τῶν διωγμῶν τῶν Μαμελούκων ἐμαρτύρησαν τότε τινὲς τῶν χριστιανῶν. Γνωστοὶ μάρτυρες, ἀποδεδειγμένως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰωακείμ μαρτυρήσαντες, ἀναφέρονται δύο, ὁ Γεώργιος (ἢ Γαβριήλ) καὶ ὁ Κρεμηδόλης, τῶν ὁποίων τὰ λείψανα σφάζονται ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις ναοῖς τοῦ Καΐρου. Πρὸς τοὺς διώκτας τῶν Χριστιανῶν Μαμελοῦκούς ἐδέησε νὰ ἀμυνθῆ ὁ Ἰωακείμ, ὅταν οὗτοι, παρακινούμενοι ὑπὸ Ἑβραίων, ἐκινήθησαν ἐναντίον του, προκαλοῦντες αὐτόν, νὰ δείξῃ διὰ θαυμάτων τὴν θεῖαν δύναμιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Καὶ ἡμῖν διὰ τῆς ἀγιότητος τοῦ βίου του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τελεσθέντων θαυμάτων. Θαυμασταὶ δὲ εἰδήσεις περὶ τοῦ Ἰωακείμ—φθάσασαι τότε μέχρι Κ/πόλεως, ἐπὶ Πατριάρχου Νήφωνος Β'—ἀνέφερον ὅτι καὶ δηλητήριον ἔπιεν, ἐξαναγκασθεὶς ὑπὸ τῶν διωκτῶν, καὶ ἔμεινεν ἀβλαβής, διὰ τῆς θείας δυνάμεως, καὶ μετακίνησιν ὄρου διὰ τοῦ λόγου του, θεῖα συνάρσει, ἐπραγματοποίησε! Τὰ θαυμάσια δὲ ταῦτα πληροφορηθεὶς ὁ Κ/πόλεως Νήφων, ἀπέστειλε τὸν Θεόφιλον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ἵνα διαπιστώσωσιν ὅτι ἐνδοξάζεται ὄντως καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ὁ Θεὸς διὰ τῶν τοιούτων θαυμάτων, συμπαρασταθῶσι δὲ εἰς τὸν ἐναγωνιζόμενον Πατριάρχην Ἰωακείμ καὶ τοὺς τραχύτατα διωκόμενους χριστιανούς.

Περὶ τῶν φερομένων εἰδήσεων, τῶν συναφῶν πρὸς τὰ ἐν λόγῳ θαύματα τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Πάνου, ὁ ἀοίδιμος Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (μν. ἔργ.) σημειοῖ:

«Κατὰ τὰς εἰδήσεις ταύτας, ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Quanson el Ghoury (1501-1516) τῷ 1501 ὁ Ἰωακείμ, ὡς τὸ πάλαι ὁ Ἰωσήφ Βαρσαβᾶς καὶ ὁ Ἰουῆστος, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Παπίου Ἱεραπόλεως, ἔπιε δηλητήριον καὶ ἔμεινεν ἀβλαβής, ἔσωσε δὲ τὸν ἐν Καΐρῳ ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου, ὃν ὁ ἡγεμὼν ἤθελε νὰ καταλάβῃ καὶ νὰ μεταβάλλῃ εἰς λουτρόν».

Δὲν γνωρίζομεν ποίας σχετικῆς πληροφορίας καὶ ἐντυπώσεως ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Οἰκουμηνικὸν

8. Μαμελοῦκοι. Στρατιωτικὰ σώματα δημιουργηθέντα εἰς τὰς μουσουλμανικὰς χώρας ἀπὸ τοῦ 19 αἰῶνος καὶ ἐξῆς. Ἰδιαίτερος ἔδρασαν ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνθα δύο βασιλεύσασαι δυναστεῖαι προήλθον ἐξ αὐτῶν (1250-1381) καὶ 1382-1516).

ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΨΑΛΤΑΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ;

Β) ΠΟΙΟΙ ΟΙ ΑΝΗΚΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΩΤΕΡΟΝ ΚΛΗΡΟΝ

Ἐφοῦ κατέστη σαφές, ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὄρου Κληρικός περιλαμβάνεται τόσον ὁ ἀνώτερος, ὅσον καὶ ὁ κατώτερος κλῆρος, εἶναι ἀνάγκη, ὅπως ἀποσαφηνισθῇ τὸ ἐννοιολογικὸν περιεχόμενον τοῦ τελευταίου τούτου ὄρου.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν ἀνώτερον κλῆρον, εἶναι γνωστὸν ὅτι περιλαμβάνει τοὺς ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος κληρικούς, ἤτοι τὸν Ἐπίσκοπον, τὸν Πρεσβύτερον καὶ τὸν Διάκονον. Ὡς πρὸς τὸν κατώτερον κλῆρον γεννᾶται θέμα ἀποσαφηνισμού.

Ἡ Ὁ Ζ΄ Κανὼν τῆς ΣΤ' Οἰκουμένης Συνόδου, ὁ ἀνωτέρω ἀναφερθεὶς, παρέχει τὴν κλείδα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος. Κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, ὡς εἶδομεν, ἱερωμένοι (ἤτοι ἀνώτερος κλῆρος) εἶναι «οἱ τοῦ

Βήματος οἱ καὶ χειροτονούμενοι. Ἐπίσκοποι δηλονότι, ἱερεῖς, διάκονοι καὶ ὑποδιάκονοι». Κληρικοί δὲ (ἤτοι κατώτερος κλῆρος) «πάντες οἱ ἐκτὸς τοῦ Βήματος ἐν ναοῖς ἐξυπηρετούμενοι, ἡ γ ο υ ν ἀ ν α γ ν ὠ σ τ α ι, θ υ ρ ω ρ ο ἰ καὶ ἔ τ ε ρ ο ι τ ο ι ο ὕ τ ο ι». Ἄπαντες ἐπομένως οἱ ἐν τῷ ναῷ προσφέροντες τὰς ὑπηρεσίας των καὶ μὴ ὄντες κεχειροτονημένοι, καὶ δὴ καὶ ὅσοι ἐν δεικτικῶς ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ ἐρμηνευτοῦ, ἤτοι ἀναγνώσται καὶ θυρωροί, δέον ὅπως θεωρῶνται κατώτερος κλῆρος. Μεταξὺ αὐτῶν δέον, ὅπως καὶ οἱ ψάλται ὅπωςδήποτε θεωρηθῶν ὡς κατώτερος κλῆρος, ὡς ἀσκούντες ἐν τῷ ναῷ διακονίαν, τύποις καὶ οὐσίᾳ ἱερωτέραν καὶ ἀνωτέραν τῆς τοῦ θυρωροῦ. Ἐὰν ὁ θυρωρὸς θεωρηθῆται κατώτερος κληρικός, πόσω μᾶλλον ὁ ἱεροψάλτης. Ἐρμηνεύων τὸν ΛΓ' Κανόνα τῆς ἐν Καρ-

Πατριάρχην, ἐπιστρέψας εἰς Κ/πολιν, ὁ Θεόφιλος μετὰ τὴν λήξιν τῆς εἰς Ἀλεξανδρείαν ἀποστολῆς καὶ τῆς περιοδείας του εἰς τὰ λοιπὰ Πατριαρχεῖα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς⁹.

Ἡ βιογράφος τοῦ ἁγίου Νικόλαος ὁ ἀγιορείτης ὁμιλεῖ μετὰ πλήρους βεβαιότητος περὶ τῶν ἐν λόγῳ θαυμάτων. Προσθέτει μάλιστα ὅτι τὸ μὲν θαῦμα τῆς ἀβλαβοῦς πόσεως τοῦ δηλητηρίου ὑπὸ τοῦ Ἰωακείμ εἶχεν ὡς συνέχειαν θανατηφόρον πόσιν, διὰ τοῦ αὐτοῦ ποτηρίου, αὐτοῦ τούτου τοῦ κατασκευάσαντος τὸ δηλητήριον Ἑβραίου ἱατροῦ, ὅστις εἶχε συμπράξει μετὰ τῶν μουσουλμάνων διωκτῶν τῶν χριστιανῶν καὶ διετάρχη ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος νὰ πῆ καὶ αὐτὸς μετὰ τὸν ἀβλαβῆ διαμεινάντα ἅγιον ἐκεῖνον Πατριάρχην. Καὶ πῶν ἐξέψυξε κακῶς ἐντὸς ὀλίγου. Ἡ δὲ μετακίνησις τοῦ ὄρου, διὰ τοῦ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου προστακτικοῦ λόγου τοῦ Πατριάρχου, ἀπθανάτισθη διὰ τῆς, κατὰ τὸν ἅγιον Νικόδημον, σωζομένης «ἕως τὴν σήμερον τουρκιστὶ (ὀνομασία τοῦ ὄρου ἐκείνου) «ντουρ ντάγ», ἦγουν στάσου βουνόν».

Τὴν ὑπὸ διαφόρων δὲ γενομένην διάφορον κριτικὴν τῶν ἐν λόγῳ εἰδήσεων περὶ τῶν θαυμάτων τούτων, συνοψίζων ὁ προειρημένος Ἀρχιεπ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (ἐνθ' ἄνωτ.), παρατηρεῖ:

«Τὰς εἰδήσεις περὶ πόσεως τοῦ δηλητηρίου (Νεκταρίου, Ἀντίρρησις κατὰ τῆς ἀρχ. τοῦ Πάπα, ἐν Ἰασιῷ 1672, σελ. 202, Εὐγενίου, Ἐπιστολὴ πρὸς Κλέρικον, Ἐν Ἀθήναις 1844, σ. 41-2) καὶ περὶ μετακινήσεως ὄρους τινὸς (πρβλ. Α. Ὑψηλάντου [τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν. Κ/πολις 1870] σ. 100) διέσωσαν ἀρχικῶς ἀραβικὰ κείμενα, μεταφρασθέντα εἰς τὴν ἑλληνικὴν κατὰ τὸν ἰζ' αἰῶνα. Ἐπανέλαβον δὲ πάντες οἱ χρονογράφοι οἱ μνημονεύσαντες τοῦ Ἰωακείμ. Ἐνδεχόμενον νὰ ὑπάρχη τις ὑπερβολὴ ἐν ταῖς εἰδήσεσι ταύταις, ἀλλ' ὑπερβάλλει καὶ ὁ Γ. Μαζαράκης, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 133, ἀρνούμενος ἐν τελεῶς αὐτὰς. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ ἐν λόγῳ γεγνότα, πολὺ πρὶν ἢ κυκλοφορήσουν ἀραβιστὶ ἢ ἑλληνιστὶ, ἀφηγήθη ὁ διάδοχος τοῦ Ἰωακείμ Σίλβεστρος, ἀφηγήθησαν ἐν Μόσχᾳ σύγχρονοι τοῦ Ἰωακείμ μοναχοί, ἀποσταλέντες ὑπ' αὐτοῦ πρὸς αἴτησιν βοήθειας, ἀφηγήθησαν ἐπίσης Ρῶσοι μεταβάντες εἰς Αἴγυπτον καὶ αὐτοπροσώπως γνωρίσαντες καὶ μαθόντες τὰ κατὰ τὸν Ἰωακείμ».

(Συνεχίζεται) † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

9. Ἐφ' ὅσον ἡ ἀποστολὴ τοῦ Θεοφίλου εἰς Ἀλεξανδρείαν τοποθετεῖται, ὡς προείπομεν, ἐγγὺς τοῦ 1500, αἱ ἐπακολουθήσασαι συναντήσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν πατριαρχῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων θὰ ἀφορῶσιν εἰς τὸν Ἀντιοχείας Γρηγόριον Γ' (1493-1511) καὶ, ἴσως, τὸν Ἱεροσολύμων Μάρκον Γ' (1503), πρὸ τοῦ ὁποίου ἀναφέρεται ὁ Γρηγόριος Β', καλύπτων ὅμως διὰ τῆς πατριαρχείας του τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν 1468-93. Μετὰ τὸν Μάρκον Γ' ἀκολουθεῖ μακρὰ ὡσαύτως πατριαρχεῖα Δωροθέου Β' (1506-37) εἰς τὸν θρόνον Ἱεροσολύμων. Τοῦ δὲ Ἰωακείμ τοῦ Πάνου προκάτοχος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀναφέρεται Γρηγόριος ὁ ΣΤ'. Ἐπειδὴ ὁμοῦ «μέχρι τοῦ 1484 Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀναμφιβόλως ἦτο ὁ Μάρκος Ε'...ἀνάγκη νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ Γρηγόριος μόνον ἐπὶ διετίαν ἐπατριαρχευσεν ἢ μικρόν τι πλέον, διότι λέγεται μὲν ὅτι ὁ Ἰωακείμ ἐξελέγη τῷ 1486, ἀλλ' ἡ χειροτονία αὐτοῦ ἐτελέσθη ἐν Δαμασκῷ τῇ 6 Αὐγούστου 1487 ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Δωροθέου Β' (1484-1523)». (Χρυσ. Παπαδοπούλου ἐνθ' ἄνωτ.). Τέλος, παρατηροῦμεν ὅτι εἰς τοὺς πατριαρχικούς πίνακας Ἀντιοχείας (Β. Στεφανίδου, Ἐκκλ. Ἱστορία, παράρτημα) δὲν ἀναφέρεται κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα τὸ ὄνομα Δωροθέου Β', ἀλλ' ἡ διαδοχὴ τῶν πατριαρχῶν σημειοῦται οὕτως: Ἰωακείμ Γ' (1476-93), Γρηγόριος Γ' (1493-1511), ὃν καὶ ἡμεῖς προεμνημονεύσαμεν, Δωροθέος Γ' (οὐχὶ Β') 1511-24. Ἡ ἀσυμφωνία αὕτη πρὸς τοὺς ρηθέντας πατριαρχικούς πίνακας καθίσταται ἐτι ἀξιοπρόσεκτος, καθόσον οὗτοι δημοσιεύονται ἐν τῇ Ἐκκλ. Ἱστορίᾳ Β. Στεφανίδου ἐπὶ τῇ βάσει ἐργασιῶν τοῦ αὐτοῦ Χρυσ. Παπαδοπούλου, ἐμφανίζοντος οὕτως ἀσυμφωνίαν πρὸς ἐαυτόν.

θαγένη Συνόδου, τὸν διαγορεύοντα: «Ὡστε τοὺς ὑποδιακόνους, τοὺς τὰ ἱερά μυστήρια ψηλαφῶντας καὶ τοὺς διακόνους καὶ πρεσβυτέρους, ἀλλὰ καὶ ἐπισκόπους κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους, καὶ ἐκ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι, ἵνα ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν... τοὺς δὲ λοιποὺς κληρικούς πρὸς τοῦτο μὴ ἀναγκάζεσθαι», ὁ ὁσῖος Νικόδημος χαρακτηριστικῶς ὑποσημειώνει: «...οἱ δὲ λοιποὶ κληρικοί κατώτεροι, ἀναγνώσται δηλαδή ψάλται, θυρωροί, ἐφορκισταί...» (Πηδάλιον, ἔνθ' ἀνωτ. σ. 463).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ἀβίαστον τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ νεωκόροι καὶ οἱ ψάλται, καίπερ λαϊκοί, συγκατηριθμοῦντο μετὰ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν κατώτερον κλῆρον. Εἶναι δὲ «ἀμάρτυρον καὶ ἀντικείμενον πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων», κατὰ τὸν Δ. Τσιβανόπουλον (ὄρα ἐν Συνδικαί Ἐγκύκλιοι τ. Α' σ. 150), τὸ ἐπιχειρήμα ἐνίω, ὅτι οἱ Κανόνες συμπεριελάμβανον μετὰ τοῦ κατώτερου κλήρου καὶ τοὺς ψάλτας καὶ νεωκόρους, διότι δῆθεν ἱερωμένα πρόσωπα ἀνελάμβανον τὰ διακονήματα ταῦτα. Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποστηρίξη τὸ τοιοῦτον ὡς καθολικῶς ἰσχύοντα κανόνα. Ἐάν ποτε παρουσιάσθῃ περίπτωσις ἱερωμένου τινὸς κεχειροτονημένου, ἀναλαβόντος καὶ ἱεροψαλτικὰ καθήκοντα, τοῦτο μόνον ὡς ἐξαιρεσις δύναται νὰ προσάγηται καὶ ὄχι ὡς κανὼν. Ἄλλωστε σαφῶς διαφαίνεται ἐκ τῶν παρατεθέντων Κανόνων, ὅτι οἱ κατώτεροι κληρικοί δὲν ἔχουσιν χειροτονία ν κληρικοῦ, διότι ἂν εἶχον, θὰ ὑπήγοντο φυσικῶς καὶ ἀβιάστως εἰς τοὺς ἱερωμένους (ἱερατικούς, ἀνώτερον κλῆρον), ἀλλ' εἶναι ἀπλοὶ λαϊκοί, χειροθετημένοι εἰς τὴν τάξιν τοῦ κατώτερου κλήρου.

Οἱ οὕτω πως κεχειροθετημένοι, καὶ ὡς τοιοῦτοι εἰς τὸν κατώτερον κλῆρον ἀνήκοντες, δὲν διακρίνονται σαφῶς μόνον τῶν λαϊκῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κεχειροτονημένων κληρικῶν, ὥστε νὰ ἀποκλείηται πᾶσα σύγχυσις τῶν ἰδιοτήτων ἐκάστης τάξεως. Κατ' ἀρχὴν ἡ ἀμφίεσις τοῦ ἀνωτέρου καὶ τοῦ κατώτερου κλήρου διέφερον. Ὁ μὲν ἀνώτερος περιεβάλλετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τὰ προσιδιάζοντα εἰς ἓνα ἕκαστον βαθμὸν ἄμφια. Οἱ δὲ κατώτεροι περιεβάλλοντο στιχάριον μόνον ἢ ποδήρη μέλανα χιτῶνα. Τὸ στιχάριον τοῦτο ὁμως ὑπεχρεοῦντο νὰ φέρωσιν ἀνευ ὀραρίου, προφανῶς ἵνα μὴ συγχέωνται μετὰ τῶν τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης κατεχόντων κληρικῶν. Ἐπὶ τοῦ θέματος ἀσχολεῖται ὁ ΚΓ' κανὼν τῆς ἐν Λαοδικαίᾳ Συνόδου, καθ' ὃν οἱ Πατέρες ἀποφαίνονται, «ὅτι οὐ δεῖ ἀναγνώστας καὶ ψάλτας ὄραριον φορεῖν καὶ οὕτως ἀναγινώσκειν ἢ ψάλλειν». Εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, τῆς σαφοῦς δηλονότι διακρίσεως τῶν κατωτέρων κληρικῶν ἀπὸ τῶν χειροτονημένων τοιούτων, ὁδηγεῖ καὶ ἡ μελέτη τοῦ ΚΣΤ' Κανόνος τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων, ὀρίζοντος: «Τῶν εἰς κλῆρον προελθόντων ἀγάμων, κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνον». Ὁ Κανὼν ἀναφέρεται εἰς τὸ γνωστὸν ζήτημα

τοῦ ἐπιτρεπτοῦ ἢ μὴ τοῦ γάμου εἰς τοὺς ἤδη κληρικούς (ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους). Λύων λοιπὸν τὴν ἀμφισβήτησιν ταύτην, ὁ παρῶν κανὼν ποιεῖται διάκρισιν μετὰ τοῦ ἀνωτέρου καὶ κατώτερου κλήρου, καθορίζων ὅτι εἰς μόνους τοὺς εἰς τὸν κατώτερον ἀνήκοντας κλῆρον ἐπιτρέπεται καὶ μετὰ τὸν χειροθεσίαν ὁ γάμος. Ἐκ τοῦ Κανόνος συνάγονται τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα: α) «Ὅτι καὶ οἱ ψάλται θεωροῦνται σαφέστατα πλέον κατ' ἀρχὴν ὡς κληρικοί. Ἐν τῷ Κανόνι ἀναφέρονται ὡς «ἐν κλήρῳ τεταγμένοι», β) ὅτι εἶναι μὲν κληρικοί, ἀλλ' ὑποδεέστεροι τῶν ἔχόντων χειροτονίαν κληρικῶν, ἦτοι τῶν διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης κατεχόντων ἓνα τῶν ἱερατικῶν βαθμῶν. Διὰ τοὺς τελευταίους τούτους ὁ Κανὼν θέτει ἀπαγόρευσιν, ἣν αἶρει διὰ τοὺς ἀναγνώστας καὶ τοὺς ψάλτας, ἀφ' ὧν ἔδει νὰ μὴ ἀπαιτῆ, καθὼ ὑποδεεστέρων, τὰ αὐτὰ ὅσα ἀπὸ τῶν πρώτων ζητεῖ, καὶ γ) ὅτι οἱ τοῦ κατώτερου κλήρου ἐδέχοντο χειροθεσίαν, μετὰ τὴν ὁποίαν μόνον αὐτοὶ ἐπετρέπετο νὰ νυμφευθοῦν, ἐὰν τὸ ἐπεθύμουν. Τὸν Κανόνα τοῦτον συνεπλήρωσεν ὁ ΙΔ' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀπαγορεύσας εἰς τοὺς κατωτέρους κληρικούς, ἦτοι τοὺς Ἀναγνώστας καὶ Ψάλτας, νὰ νυμφεύωνται ἑτερόδοξον γυναῖκα. «Ἐπειδὴ ἐν τισιν ἐπαρχίαις συγκεχώρηται τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις γαμεῖν, ὥρισεν ἡ Ἁγία Σύνοδος μὴ ἐξεῖναι τινα αὐτῶν ἑτερόδοξον γυναῖκα λαμβάνειν...». Τοῦτ' αὐτὸ καὶ ὁ Ὅσιος Νικόδημος ἐρμηνευτικῶς παρατηρεῖ: «Ὁ Κανὼν προστάζει ὅτι οἱ Ἀναγνώσται καὶ Ψάλται, μετὰ τὴν χειροθεσίαν, ἐὰν θέλουσι νὰ ὑπανδρεύωνται... νὰ μὴ εἶναι ἄδεια εἰς τινα ἀναγνώστην καὶ ψάλτην νὰ λαμβάνῃ γυναῖκα ἑτερόδοξον» (βλ. Πηδάλιον, ἔνθ' ἀνωτ. σ. 196 - 197).

Σαφῶς εἰς τὸν κατώτερον κλῆρον ὑπάγει τοὺς Ψάλτας καὶ ὁ Μ. Βασίλειος, ἐρμηνεύων τὸν ΙΖ' Κανόνα τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων. Ὁ Κανὼν λέγει: «Ὁ δυσὶ γάμοις συμπλακεῖς μετὰ τὸ βάπτισμα... οὐ δύναται εἶναι Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος ἢ ὄλος τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ». Καὶ ὁ μέγας Πατὴρ σημειώνει — κατὰ τὸν Νικόδημον — τὰ ἐξῆς: «...ὁποῖος ὑπανδρευθῆ δυὸ φοραῖς δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ οὔτε ὑποδιάκονος, οὔτε ἀναγνώστης, ἢ ψάλτης ἢ θυρωρός. Ὑπηρετᾶ γὰρ οὗτοι πάντες ὁμωνύμως λέγονται» (Πηδάλιον, ἔνθ' ἀνωτ. σ. 35 ὑποσημ. 2). Ἐνταῦθα ὁ Μ. Βασίλειος, ἀναλύων τὸν ὅρον «οἱ τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ», ἀπαριθμεῖ ὡς ἐκκλησιαστικούς ὑπηρετάς τοὺς ἀναγνώστας καὶ ψάλτας.

Ὁ αὐτὸς μέγας Πατὴρ ἀλλαχοῦ, καὶ δὴ καὶ εἰς τὸν ΝΑ' Κανόνα του, οὐδεμίαν καταλείπει ἀμφιβολίαν, ἐν τῇ διακρίσει ἀνωτέρου καὶ κατώτερου κλήρου, ὡς πρὸς τοὺς φορεῖς τῆς δευτέρας ταύτης ιδιότητος, λέγων — κατὰ Νικόδημον — ὅτι γενικῶς οἱ Κανόνες «παιδεύουσιν ἀμαρτάνοντας τόσοσιν τοὺς χειροθεσίαν (ἀνάγνωθι χειροτονίαν) ἔχοντας κληρικούς, ὑποδιακόνους δηλ. διακόνους καὶ πρεσβυτέρους, ὅσων καὶ τοὺς σφραγίδα μόνον ἔχοντας

Ἀρχιερατικὴν (χειροθεσίαν), οἷον ἀναγνώστας, ψάλτας καὶ τοὺς κατωτέρως». Ἴδου ἐπὶ λέξει ὁ ΝΑ' Κανὼν: «Τὸ κατὰ τοὺς κληρικούς, ἀδιαφόρως οἱ Κανόνες ἐξέθεντο, κελεύσαντες μίαν ἐπὶ τοῖς παραπεσοῦσιν ὀρίζεσθαι τιμωρίαν τὴν ἐκπτώσιν τῆς ὑπηρεσίας, εἴτε ἐν βαθμῶ τυγχάνοιαν, εἴτε καὶ ἀχειροτονήτω ὑπηρεσίᾳ προσκαρτεροῖεν». Οἱ Ζωναρᾶς καὶ Βαλσαμών «ἐξαίρουσι τὴν διάκρισιν τῶν ἐν βαθμῶ κληρικῶν, ἥτοι τῶν κεχειροτονημένων καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης μετασχόντων, Ἐπισκόπων, Πρεσβυτέρων, Διακόνων καὶ ὑποδιακόνων, καὶ ἀχειροτονήτων ἢ ἀχειροθετητῶν, τῶν μὴ μετασχόντων τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης, τῶν μὴ ἱερωμένων, τῶν ἐκτὸς τοῦ Βήματος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας τεταγμένων καὶ ἀποτελούντων ἄλλην τάξιν κληρικῶν, πλὴν τῆς τῶν ἱερωμένων, οἷον ἀναγνώστων, ψαλτῶν καὶ λοιπῶν, οἵτινες ἀχειροτονήτω ὑπηρεσίᾳ προσκαρτεροῦσιν, ὡς ὁ Μέγας Βασίλειος λέγει». (βλ. Δ. Τσιβανόπουλον ἐν Συνοδικαῖς Ἐγκυκλίαις τ. Α' σ. 151).

Καὶ ὁ ΚΔ' τῆς ἐν Λαοδικεῖᾳ Συνόδου Κανῶν κατατάσσει ὀνομαστικῶς τοὺς ψάλτας εἰς τοὺς κατωτέρους Κληρικούς: «Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικούς ἀπὸ πρεσβυτέρων ἕως διακόνων καὶ ἐξῆς, τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ἕως ὑπηρετῶν, ἢ ἀναγνώστων ἢ ψαλτῶν ἢ ἐφορκιστῶν ἢ θυρωρῶν ἢ τοῦ τάγματος τῶν ἀσκητῶν, εἰς καπηλεῖον εἰσιέναι». Κατὰ δὲ τὸν Νικόδημον, «διορίζει ὁ παρῶν Κανῶν νὰ μὴ ἐμβαίνουν μέσα εἰς καπηλεῖον τόσον οἱ τοῦ Βήματος ἱερωμένοι, ὅσον καὶ οἱ ἐξω τοῦ Βήματος κληρικοί καὶ ἐκκλησιαστικοί». (βλ. Πηδάλιον, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 416).

Ἐκ τῶν παρατεθέντων Ἱερῶν Κανόνων κατέστη φανερόν, ὅτι οἱ Ψάλται ἀνήκουσιν εἰς τὸν κατώτερον λεγόμενον ἱερὸν κλῆρον, σαφῶς διακρινόμενοι τόσον τῶν λαϊκῶν, ὅσον καὶ τῶν κεχειροτονημένων κληρικῶν. Ἄρα ἀποτελοῦσιν ἰδίαν τάξιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, λόγῳ τοῦ ἱεροῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐν αὐτῇ ἐπιτελοῦσι, στενῶς συνδεομένου μὲ τὴν τῆς Θείας Λατρείας προσφορὰν.

Γ) ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΧΕΙΡΟΘΕΣΙΑ ;

Οἱ ψάλλοντες ἀσκοῦσι ἐκκλησιαστικὸν λειτουργημα ἐν τῷ Ναῶ. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι αὐτονόητον, ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῶν δέον, ὅπως ἰσχύωσι τὰ ἐπὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ λειτουργήματος γενικῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἰσχύοντα, ἥτοι ὅτι προκειμένου νὰ ἀναλάβῃ τις ἀξίωμα τι ἐκκλησιαστικόν, καὶ πρὸ ἐνάρξεως ἀσκήσεως τούτου, ἀπαιτεῖται ὅπως τῷ ἀναθετῇ ἐν εἰδικῇ τελεουργίᾳ τούτου, κατὰ τὸ Γραφικὸν «οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ...» (Ἐβρ. ε', 4). Ἐπομένως, ἵνα καὶ ψάλτης συγκαταριθμηθῇ κανονικῶς μεταξὺ τοῦ κατωτέρου κλήρου, πρέπει νὰ χειροθετηθῇ, ὡς τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει νῦν μὲ τὸν Ἀναγνώστην

ἢ καὶ μὲ οἰονδήποτε ἕτερον ἀναλαμβάνοντα ἐκκλησιαστικόν τι ἀξίωμα ἢ ὄφρικιον.

Ἀπὸ τὸν προαναφερθέντα ἸΔ' Ἱερὸν Κανὸνα καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐρμηνευτικὴν παρατήρησιν τοῦ ὁσίου Νικοδήμου συνάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ ψάλλοντες ἐδέχοντο ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐκείνων χρόνων χειροθεσίαν. Λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος, ἐπαναλαμβάνομεν ἐνταῦθα ἐπὶ ἅπασι τὸ Κανόνα: «Ἐπειδὴ ἐν τισὶν ἐπαρχίαις συγκεχώρηται τοῖς ἀναγνώστασι καὶ ψάλταις γαμεῖν, ὥρισεν ἡ ἀγία Σύνοδος μὴ ἐξεῖναι τινα αὐτῶν ἐτερόδοξον γυναῖκα λαμβάνειν...». Καὶ ἰδου τὰ ἐρμηνευτικὰ σχόλια τοῦ ἐν ὁσίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου: «Ὁ Κανὼν προστάζει ὅτι οἱ ἀναγνώσται καὶ ψάλται μετὰ τὴν χειροθεσίαν ἐὰν θέλουσι νὰ ὑπανδρεύωνται... νὰ μὴ εἶναι ἄδεια εἰς τινα ἀναγνώστην καὶ ψάλτην νὰ λαμβάνῃ γυναῖκα ἐτερόδοξον» (Πηδάλιον, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 196 - 197). Τὸ «συγκεχώρηται» ἐξ ἄλλου τοῦ Κανόνος ἀφῆνει νὰ διαφανῇ, ὅτι ὅλως κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τοὺς ψάλτας καὶ ἀναγνώστας, καίτοι μετέχοντας τῆς κληρικῆς ιδιότητος, ἄρα χειροθετημένους, ἐπιτρέπεται νὰ νυμφεύωνται, νὰ προβαίνουν δηλ. εἰς πράξιν, ἣτις ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς λοιποὺς (ἀνωτέρους) κληρικούς μετὰ τὴν χειροτονίαν των. Ἄν οἱ Ψάλται δὲν ἐχειροτονοῦντο, δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ ἀναφερθῇ καὶ εἰς αὐτοὺς ὁ Κανὼν, δοθέντος ὅτι ἄνευ χειροθεσίας θὰ ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ ὑπανδρεύωνται ὅτε θὰ τὸ ἐπεθύμουν. Ἐκ τοῦ Κανόνος σαφῶς συνάγεται τὸ λογικὸν συμπέρασμα, ὅτι οἱ ψάλται ἐχειροθετοῦντο, καὶ τοῖς ἐπετρέπατο, καὶ μετὰ ἀκόμη τὴν χειροθεσίαν των, νὰ νυμφεύωνται ἐλευθέρως, πλὴν μετὰ γυναικὸς ἐτεροδόξου.

Ἐπὶ τοῦ θέματος διαφωτιστικὸς εἶναι καὶ ὁ ΛΓ' Κανὼν τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅστις κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ὁσίου Νικοδήμου περὶ τῶν ἐξῆς διαλαμβάνει: «Καὶ οὗτος ὁ Κανὼν τοὺς ἐν τῇ Ἀρμενίῳ χώρᾳ εὑρισκομένους διορθοῖ, οἵτινες ὄχι μόνον κληρικούς ἔκαμνον μόνους ἐκείνους ὁποῦ ἐκτάγοντο ἀπὸ γένος ἱερατικόν, ἀκολουθοῦντες εἰς τὴν συνήθειαν τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ἔκαμναν ἱερεῖς τοὺς ἀπὸ μόνην καταγομένους τοῦ Λευὶ τὴν φυλὴν, ἀλλὰ καὶ ψάλτας ἐκατάστασαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν χωρὶς χειροθεσίαν Ἀρχιερέως διοριζόμενοι, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ ἀποβλέπουν ἂν εἶναι ἀπὸ γένος ἱερατικόν ὁ μέλλον χειροτονεῖσθαι, ἀλλὰ νὰ τὸν δοκιμάζουν ἂν τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἄξιος διὰ νὰ κληρωθῇ» (Πηδάλιον, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 248). Ὁ Κανὼν, ὡς εἶναι φανερόν, ἀναφέρεται εἰς τὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν παράλειψιν τῶν Ἀρμενίων. Καὶ ἢ μὲν πράξις τῆς Ἐκκλησίας ἦτο νὰ χειροθετῶνται οἱ ψάλται, ἢ δὲ παράλειψις τῶν Ἀρμενίων νὰ μὴ χειροθετοῦν τοὺς ψάλτας, ἀλλὰ νὰ ἀναθέτωσιν εἰς τοὺς τὰ ἱεροψαλτικά των καθήκοντα, ἀποβλέποντες εἰς τὴν καταγωγὴν των καὶ μόνον, χωρὶς χειροθεσίαν.

Καὶ ὁ ΙΕ' τῆς ἐν Λαοδικεῖᾳ ἀποφαίνεται: «Περὶ τοῦ μὴ δεῖν πλέον τῶν κανονικῶν ψαλτῶν τῶν ἐπὶ

τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλόντων, ἐτέρουσ τινὰς ψάλλειν ἐν Ἐκκλησίᾳ», ὅπερ σημαίνει, κατὰ τὸν Νικόδημον, ὅτι «ἐμποδίζει ὁ παρῶν Κανὼν τὸ νὰ ψάλλῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅποιος θέλει, ἀλλὰ μόνον οἱ ψάλλται οἱ κανονικοί, οἱ ἐν τῷ κλήρῳ δηλ. συνηριθμημένοι καὶ χειροτονημένοι (γράφει χειροθετημένοι) εἰς κάθε ἐκκλησίαν». (Πηδάλιον, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 412). Ἐκ τοῦ κανόνος προβαίνει εἰς φῶς καὶ ἄλλη τις λεπτομέρεια. Ὅτι δηλ. ἡ χειροθεσία ἀφεώρα εἰς μίαν συγκεκριμένην ἐκκλησίαν, δὲν ἐγίνετο δηλονότι, ὡς θὰ ἐλέγομεν, «ἀπολελυμένως», ἀλλὰ δι' ὠρισμένην ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν προφανῶς κατ' ἀρχὴν ἴσχυε, δυναμένη βεβαίως νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἀλλαχοῦ τῇ ἀδείᾳ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου.

Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ ἀναλαμβάνων νὰ ἐπιτελέσῃ τὰ ἱερά τοῦ ἱεροψάλτου καθήκοντα ἔδει προηγουμένως νὰ χειροθετηθῇ πρὸς τοῦτο ὑπὸ το Ἀρχιερέως, καὶ διὰ τῶν εὐχῶν τῆ Ἐκκλησίας νὰ ἄρξηται ἐπιτελῶν τὰ ἐν αὐτῇ καθήκοντά του, δι' ὧν κατετάσσετο εἰς τὸν κατώτερον κλῆρον.

Τὸ τυπικὸν τῆς σχετικῆς Ἀκολουθίας, ἐπὶ χειροθεσίας Ψάλτου, εὔρηται ἐν τῷ Μεγάλῳ Εὐχολογίῳ (Ἐκδοσις Μ. Σαλιβέρου - Ἀθηναί σ. 256), ἔνθα περιέχεται ἡ «Τάξις ἐπὶ προχειρίσει Ψάλτου». Κατ' αὐτὴν, ποιήσαντος τοῦ Ἀρχιερέως Εὐλογητός, καὶ μετὰ τὰ Εἰρηνικά, ἀναγινώσκειται ὑπὸ τοῦ χειροθετοῦντος τὸν ἱεροψάλτην Ἀρχιερέως ἡ κάτωθι πρώτη εὐχή: «Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν Φιλάνθρωπε, ὁ δούλος (δεῖνα) πρὸς τὴν Ἁγίαν Σου Ἐκκλησίαν κατέφυγε. Φώτισον αὐτὸν ἐν γλυκύτητι ψάλλειν Σοι τὰ ἄσματα τὰ πνευματικά. Ἐνάρχησαι τῆς νοητῆς καὶ ὁσίας Σου δουλείας ἀξίωσον. Ἁγίασον τῷ Σῶ φόβῳ. Φρούρησον τῇ σῇ Χάριτι, ἵνα κατὰ τὸ ἀρεστόν Σοι ζήσας καὶ ἐπὶ τὰς μεῖζω δωρεὰς τοῦ Ἁγίου Σου Πενύματος κληθεῖν». Εἶτα κείρεται τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς σταυροειδῶς ὁ χειροθετημένος καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναγινώσκειται ἡ κατωτέρω δευτέρα Εὐχή: «Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, δεόμεθα καὶ Σὲ παρακαλοῦμεν, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν παρόντα δούλον Σου (δεῖνα) καὶ εὐλόγησον αὐτὸν εὐλογίαν πνευματικὴν, ἣν εὐλόγησας τὸν ἱερέα Σου Μελχισεδέκ, κειρομένων τῶν τριχῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν Σὴν ἐντολὴν διὰ τοῦ δούλου Ἀβραάμ. Καὶ δὸς αὐτῷ φυλάττειν τὰς ἐντολάς Σου αἰδοῖ καὶ φόβῳ, δουλεύειν τέ Σοι ἐν σπουδῇ καὶ εὐλαβείᾳ, ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ. Πλήρωσον αὐτοῦ πάσης ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τὴν ὑπηρεσίαν, ἵνα εὐάρεστός Σοι εἴῃ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ». Εἶθ' οὗτος εὐλογεῖ αὐτὸν καὶ ἀπολύει. Ἐτέρα δὲ τις ἰδιαιτέρα «Τάξις» προβλέπεται ἐπὶ «χειροτονίᾳ» Ἀναγνώστου.

Ἐκ τῆς παραθέσεως αὐτουοῦ⁵⁵ τοῦ κειμένου τῶν εὐχῶν χειροθεσίας Ψάλτου συνάγονται τὰ

ἑξῆς συμπεράσματα: α) Ἡ Ἀκολουθία εἶναι προσωποπαγῆς, ἀφορᾷ δηλονότι εἰς ὠρισμένον συγκεκριμένον πρόσωπον χειροθετούμενον. Τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῆς ἀναφορᾶς ἐν ταῖς Εὐχαῖς τοῦ ὀνόματος τοῦ χειροθετουμένου. Ἐπομένως, χειροθεσία δὲν γίνεται ὅταν ἀφορᾷ εἰς ἀόριστα πρόσωπα, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν ἀναφέρονται. Εἶναι ἀπαραίτητον ὁ μέλλων χειροθετεῖσθαι νὰ εἶναι πρόσωπον γνωστόν, παριστάμενον αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως κατὰ τὴν ὥραν τῆς χειροθεσίας. Ὡς ἐκ τούτου καθίσταται πρόδηλον, ὅτι «μαζικὴ» τρόπον τινὰ χειροθεσία δὲν γίνεται νὰ λάβῃ χώραν, πολλῶ μάλλον ὅταν δὲν παρίστανται αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως οἱ χειροθετηθησόμενοι, ἢ παρίστανται οὐχὶ ὡς ἄτομα, ἀλλ' ὡς ὁλόκληρος τάξις προσώπων, ὡς συνέβη κατὰ τὴν πρὸ ἐτῶν ἐπιχειρηθεῖσαν μαζικὴν χειροθεσίαν τῶν ἱεροψαλτῶν Ἀθηῶν, Πειραιῶς κ.λπ. Τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὐσταθήσῃ καὶ διὰ τὸν ἑξῆς ἐπὶ πλέον λόγον, β) κατὰ τὴν χειροθεσίαν λαμβάνει χώραν ἀπόκαρσις τῆς κεφαλῆς τοῦ χειροθετουμένου. Πῶς τώρα εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ κουρὰ ἐπὶ μαζικῆς χειροθεσίας, ἀγνοοῦμεν. Ὡς ἐπίσης ἀποροῦμεν πῶς ἐπεχειρήθη χειροθεσία ἄνευ ἀποκάρσεως, ὡς συνέβη, κατὰ τὰς πληροφορίας μας, ἐπὶ τῆς περιπτώσεως τῶν Ἀθηναίων κλπ. ἱεροψαλτῶν. Ὅτι συμβαίνει μὲ τὴν ἀπονομὴν πάσης διακρίσεως ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ, τοῦτ' αὐτὸ ἴσχυει καὶ μὲ τὴν χειροθεσίαν ἱεροψάλτου. Λαμβάνει χώραν εἰδικὴ τελετὴ, παρόντος τοῦ Ἀρχιερέως. Τοῦ μέλλοντος νὰ ἀναλάβῃ ἐκκλησιαστικὸν τὸ ἀξίωμα ἱσταμένου ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἀναγινώσκονται εἰδικαί, ἐπὶ τῇ περιστάσει, κατάλληλοι εὐχαί, ἀναφερομένου τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀναλαμβάνοντος. Γίνεται, ἂν εἶναι ἀναγκαῖον, καὶ κουρὰ καὶ οὕτως ἀναλαμβάνει τις τὸ ἀπνευμόμενον ἐκκλησιαστικὸν λειτουργημα. Ἀπονομὴ ἐκ τοῦ μακρόθεν, ἢ δι' ἀπλοῦ ἐγγράφου, ἀντικαθιστῶντος τὴν τελετὴν, καὶ οὐχὶ ἐπιβεβαιοῦντος αὐτὴν, εἶναι ἀντικανονικὴ καὶ κατακριτέα τυγχάνει.

Δυστυχῶς, ἐν τῇ πράξει, ἠτόνισεν ἡ ἀπαίτησις τῶν ἱερῶν Κανόνων, ὅπως οἱ ψάλλοντες ἐν τοῖς ἱερεῖς Ναοῖς ἔχωσι κανονικὴν χειροθεσίαν. Μόνον ἐξαιρετικῶς, τοῦλάχιστον εἰς τὰς Ἀθήνας, δύναται τις νὰ εὕρῃ ψάλλτας χειροθετημένους. Οἱ πλεῖστοι προσλαμβάνονται ὡς ὑπάλληλοι τοῦ Ναοῦ, δὲν ἔχουν χειροθεσίαν, δὲν θεωροῦσιν ἑαυτοὺς κληρικούς κατωτέρους, ἀγνοοῦντες ὅτι ἄνευ χειροθεσίας οὔτε κληρικοί εἶναι, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ψάλλουν ἔχουν δικαίωμα. Εἰς τὸ πραγματικὸν τοῦτο γεγονός ἀφορῶσα, ἡ Ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 625/22-2-1906 Ἐγκυκλίου Αὐτῆς, δι' ἧς ἀπηγόρευσε γενικῶς τὴν εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα εἴσοδον παντός λαϊκοῦ, περιλαμβάνει καὶ τὰ ἑξῆς ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ψάλλτας: «Ὡς πρὸς δὲ τοὺς κανονικῶς κεχειροθετημένους Ἀναγνώστους καὶ Ψάλλτας (Καν. ΛΓ' τῆς ΣΤ' καὶ ΙΔ' τῆς Ζ') τοὺς εἰσερχομένους ἐξ ἀνάγκης πρὸς ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἱερὸν Θυσιαστή-

ριον, οἱ τοιοῦτοι ὀφείλουσι πάντοτε νὰ διάγωσι βίον σώφρονα καὶ σεμνοπρεπή, συνωδὰ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς διατάξεσι (ΙΖ', ΙΗ', ΜΗ' Ἀποστ.) καί, ἐὰν μὴ φέρωσι κληρικὴν ἐνδυμασίαν, κατὰ τὴν εἰς τὸν Ἱερὸν θυσιαστήριον εἴσοδον αὐτῶν, νὰ περιβάλλωνται ἢ μέλανα ποδήρη χιτῶνα ἢ στιχάριον (ἄνευ ὀραρίου) χάριν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐπρεπειᾶς καὶ κοσμιότητος» (Ἐγκύκλιοι τ. Α' σ. 104). Ἐπομένως, εἰς μόνους τοὺς ἔχοντας κανονικὴν χειροθεσίαν ψάλτας ἐπιτρέπει ἡ Ἱερά Σύνοδος τὴν εἴσοδον ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, στερουῖσα ταύτης τοὺς μὴ χειροθετημένους ψάλτας. Τοῦτο εἶναι δηλωτικὸν τῆς σημασίας, ἣν καθηκόντως ἀποδίδει ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν χειροθεσίαν τῶν ἱεροψαλτῶν, ἴσως δὲ ἀποτελεῖ καὶ ἔμμεσον ὑπόδειξιν πρὸς τοὺς ἕξ αὐτῶν μὴ ἔχοντας εὐχήν, ὅπως σπεύσωσιν, ἐφ' ὅσον βεβαίως κέκτηνται τὰ κανονικὰ προσόντα, νὰ χειροθετηθῶσι, προκειμένου νὰ δύνανται ἀκωλύτως νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα.

Εἶναι λοιπὸν ἡ χειροθεσία ἀπαραίτητος διὰ τὴν εἰς τὸν κατώτερον κλῆρον κατὰτάξιν τῶν ἱεροψαλτῶν. Τοῦτο εἶναι τὸ συμπέρασμα ἐκ τῆς μελέτης τῶν σχετικῶν Κανόνων.

* *

Οἱ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφορῶντες Νόμοι τῆς Πολιτείας, τοῖς Ἱεροῖς Κανόσιν ἐπόμενοι, ἀντιμετωπίζουσι τοὺς ψάλτας ὡς κατωτέρους Κληρικούς. Τὸ ὑπ' αὐτῶν ἐπιτελούμενον ἔργον ἀνάγεται, κατὰ τὸν Σ' Νόμον τοῦ 1852, εἰς τὰ interna corporis τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὸ Η' ἄρθρον αὐτοῦ, «Ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι πνευματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τῆς κληρωθείσης αὐτῷ Ἐπισκοπῆς... Προσέχει εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν πάσης ἱεροτελεστίας, εἰς τὴν τακτικὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγιγνωσκομένων καὶ ψαλλομένων ἀκολουθιῶν...». Εἰς δὲ τὴν προγενεστέραν τοῦ ὡς ἄνω νόμου Διακήρυξιν περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας (30 Ἰουλίου 1833) ἄρθρον 10, «εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς ἐκκλησίας ἀνάγονται... α)...β)...γ) ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων ἐκάστης τάξεως τοῦ κλήρου... (Π. Κλάδου, Ἐκκλησιαστικά καὶ Ἐκπαιδευτικά, Ἀθῆναι 1860 σ. 14).

Εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Διακήρυξις αὕτη ποιεῖται λόγον περὶ «τάξεων» ἐν τῷ κλήρῳ. Περὶ τοῦ θέματος γίνεται, ἐξ ἄλλου, παρόμοιος λόγος καὶ εἰς τὸν προαναφερθέντα Σ' Νόμον, ὅστις ὥρισεν, ὅτι «ἅπαντες οἱ κληρικοί ἐκάστης Ἐπισκοπῆς, οἵασδήποτε τ ἄ ξ ε ω ς καὶ β α θ μ ο ὕ καὶ ἄν ὦσιν, ὑπάγονται... ὑπὸ τὸν ἴδιον αὐτῶν Ἐπίσκοπον...». Τὸ νόημα τοῦ Νόμου εἶναι σαφές. Κατὰ τὸν Δ. Τσιβανόπουλον, «κληρικοί κατὰ τοῦτον (τὸν Νόμον) εἰσὶν ἅπαντες οἱ κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις τοιοῦτοι, οὐ μόνον δηλονότι ἡ τάξις τῶν ἐν βαθμῶν τυγχανόντων, τῶν ἱερωμένων, ὧν οἱ βαθμοὶ Ἐπίσκοπος, πρεσβύτερος, διά-

κονος καὶ ὑποδιάκονος, ἀλλὰ καὶ ἡ τάξις τῶν ἀχειροθετητῶν ὑπηρεσίᾳ προσκαρτερούντων, τῶν ἐκτὸς τοῦ Βήματος, τῶν μὴ ἱερωμένων, τῶν λαϊκῶν, οἶον τῶν ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν, θυρωρῶν, ὑπηρετῶν κ.λπ.» (Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι τ. Α' σ. 151).

Ἐὰν ὁ Νόμος δὲν ἤθελε διακρίνει ἀνώτερον καὶ κατώτερον κλῆρον, δὲν θὰ ἔκαμνε διάκρισιν τάξεων καὶ βαθμῶν ἐν τῷ κλήρῳ. Διότι μόνοι οἱ κεχειροτονημένοι κληρικοί, δηλ. οἱ ἱερωμένοι, ἀποτελοῦσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τάξιν, διαφέροντες ἀλλήλων μόνον κατὰ τὸν βαθμὸν. Ἐπομένως, ποιούμενος λόγον περὶ τάξεων κληρικῶν, ὁ τότε Καταστατικὸς Νόμος Σ/1852 κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ νομοθέτου, ἐπομένου τοῖς θεοῖς καὶ Ἱεροῖς Κανόσιν, ἐπεθύμει νὰ διακρίνη τῆς καθ' ἑαυτὸ ἱερατικῆς τάξεως τὴν ἐτέραν κληρικὴν τάξιν, τῶν ἐκτὸς τοῦ Βήματος διακονούντων καὶ διὰ χειροθεσίας ἀναλαβόντων τὴν ἐπιτέλεσιν ἑνὸς ἐκ τῶν δευτερευόντων καὶ βοηθητικῶν ἐν τῷ Ναῷ λειτουργημάτων. Μὴ λησμονώμεν ἄλλωστε, ὅτι κατὰ τὴν βυζαντινὴν νομοθεσίαν οἱ ψάλται ἐλάμβανον περιόπτου θέσιν εἰς τὰς «πολυκρότους πεντάδας», μεταξὺ δὲ τούτων ἐξέχουσαν θέσιν κατεῖχεν ὁ Πρωτοψάλτης. Εὐρίσκει λοιπὸν ἐρείσματα ἐπὶ τε τῆς βυζαντινῆς καὶ τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς νομοθεσίας ἡ ἀπόδοσις τοῖς ἱεροψάλταις τῆς ἰδιότητος τοῦ κληρικοῦ.

Εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα ἐμμέσως ὀδηγεῖ ἡ ὑπὸ τοῦ Ν. 2200/40 ἄρθρ. 7 παρεχόμενη εἰς τὸν οἰκεῖον Ἱεράρχην δικαιοδοσία, ὅπως ἀπολύη ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐφημερίων τῶν νεκροταφειακῶν ναῶν, καὶ τοὺς ἱεροψάλτας. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ νομοθεσία ἀναγνωρίζει, ὅτι οἶον σύνδεσμον ἔχει πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον ὁ Ἱερεὺς, τοιοῦτον ἔχει καὶ ὁ ἱεροψάλτης. Ἀλλὰ εἰς τὸ ἄρθρον 64 παρ. 4 τοῦ Ν. 2200/40 ρητῶς οἱ ψάλται ἀποκαλοῦνται κατώτεροι κληρικοί: «4. Οἱ ἱεροψάλται καὶ οἱ νεωκόροι, ὡς ἀποτελοῦντες τὸν κ α τ ὡ τ ε ρ ο ν κ λ ῆ ρ ο ν τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς περὶ συλλογικῶν συμβάσεων κειμένους διατάξεις». Καὶ ἡ νομολογία τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων, ἐκκινουσα ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης καὶ θεωροῦσα τοὺς ψάλτας ὡς κατωτέρους κληρικούς, διὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀποφάσεών της ἐδέχθη, ὅτι οἱ ψάλται συνδέονται πρὸς τὰ Νομικὰ Πρόσωπα τῶν Ναῶν διὰ σχέσεως ὅλως ἰδιοτύπου, μὴ ἀποτελούσης σύμβασιν ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὅτι ὑπάγονται εἰς τὸν κατώτερον κλῆρον, ὅτι ἀσκοῦν ἐκκλησιαστικὸν λειτουργημα καὶ ὅτι δὲν ἐφαρμόζονται ἐπ' αὐτῶν αἱ συλλογικαὶ συμβάσεις. (Πρβλ. Ε.Α. 940/41, Σ.τ.Ε. 1832/52 Ὀλομ. Πρωτ. Ἀθ. 4352/48, Γνωμ. Εἰσ. Α.Π. 38/40 κλπ. Βλ. παράθεσιν σχετικῆς νομολογίας ἐν Γ. Κελεμένη — Κ. Σπυροπούλου, Νομοθεσία περὶ ἐνοριῶν καὶ TAKE — Ἀθῆναι 1961 σ. 94 ἐν ὑποσ.). Κατὰ δὲ τὸν Α.Ν. 19/20 Νοεμβρίου 1935 ἄρθρ. 1 ἐδ. α' καὶ προτελευταῖον, εἰς τὴν εἰς τὸ TAKE ἀσφάλισιν ὑπάγονται «καὶ οἱ ἐμμισθοὶ ὑπὸ τοῦ οἰκεῖου Ἀρχιερέως χειροθετηθέντες ἱεροψάλται, οἱ ἀσκούντες ὡς μόνον ἐπάγγελμα τὸ τοῦ ἱεροψάλτου καὶ ὑπη-

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΝ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ

«Εκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κατατείνῃ εἰς ἱερεῦς, καὶ μάλιστα τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, εἶναι ὅπως ὅλοι οἱ πιστοὶ τῆς ἐνορίας του ἐκκλησιάζονται τακτικῶς. Ἡ ἀπουσία τῶν ἐνοριτῶν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν θέτει ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὴν ἀξίαν τοῦ προσώπου τοῦ ἱερέως, καθὼς καὶ τὴν δραστηριότητά του, ἂν ὄχι καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας γενικώτερον», ἐσημείωνεν ἡ «Biserica Ortodoxa Romana».

Κατὰ πληροφoρίας διαφόρων περιηγητῶν, αἱ ἐκκλησίαι εἰς τὴν Ρουμανίαν εἶναι πάντοτε πλήρεις ἐκκλησιαζομένων. Ὁ πᾶστωρ Μαρσέλ Πραντερβάν, Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Παγκοσμίου Προτεσταντικῆς Ἐνώσεως, μετὰ μίαν ἐπίσκεψίν του εἰς Ρουμανίαν, ἀνέφερεν, ὅτι εἰς ὠρισμένης περιοχᾶς τὰ 80% τῶν κατοίκων λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς Ἀκολουθίας τῆς Κυριακῆς⁹⁸. Καὶ δὲν ἐκκλησιάζονται μόνον τὰ προκεχωρημένης ἡλικίας ἄτομα, ἀλλὰ καὶ οἱ νέοι. Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι πάρα πολλοὶ ἐκ τῶν ἐκκλησιαζομένων προσέρχονται εἰς τὴν Θ. Κοινωνίαν.

Καὶ ὄχι μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θ. Λειτουργίας φοιτοῦν εἰς τοὺς ναοὺς πολυάριθμοι πιστοί, ἀλλὰ — κατὰ πληροφoρίας Ἑλλήνων ἐπισκόπου — καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας πλήθη πιστῶν προσέρχονται εἰς αὐτοὺς, διὰ νὰ γονατίσουν καὶ νὰ κάμουν, μὲ βαθεῖαν κατάνυξιν, τὴν ἀτομικὴν των προσευχὴν ἢ νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ψαλλομένην Ἱερὰν Παράκλησιν πρὸς τὴν Θεοτόκον.

98. Ἴδε : «Irenikon», 1957 σ. 84.

Γενικῶς, αἱ Ἱερὰ Ἀκολουθία ἀσκοῦν μεγάλην ἔλξιν εἰς τὰς μάζας τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ. «Αἱ Ἀκολουθία, εἰς τὰς ὁποίας μετέχουν ἐπίσκοποι περιστοιχιζόμενοι ἀπὸ πολυαριθμοὺς ἱερεῖς, κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς, κατὰ τὰς πανηγύρεις ἑορταζόντων αἶων, κατὰ τὰς χειροτονίας ἐπισκόπων καὶ ἱερέων, κατὰ τὰ ἐγκαίνια ναῶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐπισκέψεων εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀνωτάτων κληρικῶν κ.λπ. — αἱ Ἀκολουθία αὐταὶ εἶναι ὑπέροχοι ὡς πρὸς τὴν ὠραιότητα, τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ἐπισημότητα. Π.χ. εἰς τὸν Πατριαρχικὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Βουκουρεστίου λειτουργεῖ ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης ἢ οἱ δύο βοηθοὶ ἐπίσκοποί του, κάμνοντες καὶ τὸ κατάλληλον κήρυγμα· ἄλλας φορὰς κηρύττουν οἱ καθηγηταὶ τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἢ οἱ πατριαρχικοὶ καὶ ἐπισκοπικοὶ ἱερεῖς - σύμβουλοι. Εἰς τὸ κάλλος τῶν τελουμένων ἐδῶ Ἀκολουθιῶν συντείνει, κατὰ πολὺ, ἡ Πατριαρχικὴ χορωδία, ἡ ὁποία ψάλλει κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν»⁹⁹.

Ἡ Θ. Λειτουργία τελεῖται εἰς τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν, ἀντὶ τῆς ἀρχαίας σλαβικῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀκατανόητος ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Αὐτὸς εἶναι εἰς τῶν λόγων, δι' οὗς ἐλκύονται περισσότεροι πιστοὶ εἰς τοὺς ναοὺς. Οἱ ἱερεῖς καλλιεργημένοι μουσικῶς — διότι ὅλοι ἔχουν ἀποφοιτήσει ἀπὸ τὴν Σχολὴν Ἱεροψαλτῶν — ἀποδίδουν μὲ καλλιφωνίαν καὶ νόημα τὰ μέρη τῆς θείας Λειτουργίας. Τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἐπιμελημένος χορὸς τῶν ἱεροψαλτῶν. Τὸ χαρακτηριστικὸν ὅμως εἶναι, ὅτι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Θ. Λειτουργίας συμπάλλει καὶ ὁ λαός. «Ὅπως κατὰ τοὺς ἀρχαίους χριστιανικοὺς χρόνους, — παρατηρεῖ τὸ ἐπίσημον περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου —

99. L'Eglise Orthodoxe Roumaine, σ. 50.

ρετοῦντες εἰς πρωτεύουσας νομῶν ἢ πόλεις ἄνω τῶν 10.000 κατοίκων».

Δύο λοιπὸν τάξεις κληρικῶν ἀναγνωρίζουσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ Νόμοι τοῦ Κράτους. Μεταξὺ δὲ τοῦ κατωτέρου κλήρου συγκαταλέγουσι τοὺς ἱεροψάλτας, ὡς ἀσκοῦντας ἱερὸν λειτουργημα, ὁμιλοῦσι δὲ καὶ περὶ χειροθεσίας αὐτῶν, προσδιδούσης ἐπίσημον χροιάν εἰς τὴν, πάντως, ἱερὰν αὐτῶν διακονίαν.

* *

Κατὰ ταῦτα, ἀπὸ τε τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας σαφῶς συνάγεται, ὅτι οἱ ἱεροψάλται εἶναι κληρικοί, ἐφ' ὅσον κανονικῶς χειροθετηθῶσιν ὑπὸ Ἀρχιερέως. Ἄν δὲ κρίνη τις ἐκ τῆς ἀπαιτήσεως τῶν Κανόνων, ὅπως μόνον χειροθετημένοι ἱεροψάλται ψάλλωσιν ἐν τοῖς ναοῖς, καθίσταται πρόδηλος ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἅπαντες οἱ σύγχρονοι ἱεροψάλται, ἀφοῦ ἀναλογισθῶσιν ἔτι ἅπαξ τὰς ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν διακονίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπορρεούσας ὑποχρεώσεις καὶ σταθμί-

σωσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν πρὸς περιφρούρησιν τοῦ κύρους τοῦ λειτουργήματός των καὶ τῶν ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων εὐθυνῶν των, χειροθετηθῶσιν ὡς ψάλται, ἀνὰ δύο εἰς ἕκαστον Ἱερὸν Ναὸν εἰς δὲ τὰ νῦν ὑπηρετοῦσιν, ὥστε καὶ ἡ ἀπαίτησις τῶν Ἱερῶν Κανόνων νὰ ἐκπληροῦται, οἱ ἴδιοι νὰ αἰσθάνωνται ἑαυτοὺς ὡς φέροντας τὴν διὰ τῆς χειροθεσίας μεταβιβαζομένην αὐτοῖς Χάριν τοῦ Θεοῦ, τὴν δυναμένην νὰ καταστήσῃ τούτους ἱκανοὺς πρὸς ἐπιτέλειαν τῆς λεπτῆς αὐτῶν ἀποστολῆς. Θὰ ἦτο, ὁμολογουμένως, εὐχῆς ἔργον, ἔαν ἀπέκτα ποτὲ ἡ Ἐκκλησία μας χειροθετημένους ἱεροψάλτας, ἔχοντας συνειδητῶς γινῶσιν τῆς κληρικῆς αὐτῶν ιδιότητος καὶ ἐπιτελοῦντας, ὡς ἐκ τούτου, περισσότερον ὑπευθύνως τὸ ἔργον των. Τότε οἱ ἱεροψάλται μας θὰ ἐπανεύρισκον ὄχι μόνον τὴν θεωρητικὴν θέσιν των ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ, ἀλλὰ θὰ ἐβοηθοῦντο τὰ μέγιστα πρακτικῶς εἰς τὴν ἀφομοίωσιν τῶν ἐξ αὐτῆς προερχομένων ἐν τε τῷ ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ αὐτῶν βίῳ συνεπειῶν.

(Τέλος) Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙΔΗΣ

οἱ πιστοί, ποὺ μετέχουν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, εἰς τοὺς περισσοτέρους ναοὺς, ἀκολουθοῦντες τοὺς ἱεροψάλτας, ψάλλουν ἐν χορῶν διάφορα μέρη τῆς Λειτουργίας, εἰς τὴν παραδοσιακὴν ὀρθόδοξον μουσικὴν. Εἰς τὰ ἄσματα αὐτὰ ἐδόθη ἐνιαία μορφή δι' ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς χώρας, εἰς μουσικὴν γραφὴν βυζαντινὴν καὶ εὐρωπαϊκὴν, διὰ δημοσιεύσεως καταλλήλων ἐγχειριδίων. Ἡ ἐπανεμφάνισις αὐτῆς τῆς παλαιᾶς συνθητικῆς καὶ παραδόσεως, ἡ ὁποία χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς οἰκουμενικότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἐκτὸς τῆς κατηχητικῆς καὶ ἐκκλησιολογικῆς ἀξίας τῆς, συντείνει πολὺ εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς ἀγάπης τῶν πιστῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, διότι ἐπιτυγχάνεται δι' αὐτῆς περισσότερο ἐνεργὸς συμμετοχὴ εἰς τὴν Θεῖαν Λατρείαν»¹⁰⁰.

Ἡ Θ. Λειτουργία εἶναι πολὺ μακρὰ. Διαρκεῖ περὶ τὰς 6 ὥρας, καὶ τοῦτο διότι ἐκτὸς τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας, πρέπει νὰ γίνῃ κατ' αὐτὴν καὶ ἡ κηρυκτικὴ καὶ κατηχητικὴ ἐργασία, ἐπειδὴ ἐκτὸς τῆς ὥρας τῆς λατρείας ἀπαγορεύεται πᾶσα καθοδήγησις θρησκευτικῆ. Ἡ Θ. Λειτουργία ἀρχίζει τὸ μὲν θέρος εἰς τὰς 7 π.μ., τὰς δὲ ἄλλας ἐποχὰς τοῦ ἔτους τὴν 8 π.μ. Ἀκολουθεῖ ὠρισμένην σειρὰν καὶ τάξιν. Π.χ. μετὰ τὸν Ἱερὸν Εὐαγγέλιον γίνεταί κήρυγμα (ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κυριακοδρομιῶν τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, ἀναθεωρημένων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ)¹⁰¹. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεταλήψεως τῶν πιστῶν, ὁ ἱεροψάλτης ἀναγινώσκει ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ κείμενον τῶν Πατέρων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας, καὶ χωρὶς νὰ ἀποχωρήσουν οἱ πιστοί, ὁ ἱερεὺς κάμνει κατηχητικὴν διδασκαλίαν πρὸς ἐνηλίκους καὶ παιδιὰ¹⁰². Μετὰ ταῦτα, ψάλλεται κάποιον τροπάριον καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναγινώσκειται ὁ βίος ἐνὸς ἁγίου, ἑορταζομένου τὴν ἑβδομάδα ἐκεῖνην. Τέλος, οἱ πιστοὶ ἐκμανθάνουν ἕνα νέον ἐκκλησιαστικὸν ἄσμα, καὶ οὕτως ἡ Θ. Λειτουργία τῆς Κυριακῆς τελειώνει περίπου εἰς τὰς 2 μ.μ.!

«Τὸ συμπέρασμα ποὺ ἔβγαλα ἀπὸ τίς δύο συνολικὰς Λειτουργίας, ποὺ παρηκολούθησα στὴν Ρουμανία — γράφει ὁ καθ. Σάββας Ἀγουρίδης — εἶναι ὅτι, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τῶν Σλάβων ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ καὶ τῶν Λατίνων ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ λειτουργία στὴ

100. L'Eglise Orthodoxe Roumaine, σ. 53.

101. Ἄλλα βοηθήματα διὰ τὸ κήρυγμα εἶναι τὸ βιβλίον τοῦ Πατριάρχου «Κοινωνικὴ Ἱεραποστολή» (εἰς 7 τόμους), αἱ «Ὀμιλῖαι» τοῦ Μητροπολίτου Μολδαβίας Βαλαάμ, καθὼς καὶ διάφορα κηρύγματα, δημοσιευόμενα εἰς ἐκκλησιαστικὰ περιοδικά.

102. Κύριον βοήθημα διὰ τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν εἶναι τὸ βιβλίον «Ἡ Διδασκαλία τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως», τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἀνάπτυξις τῆς Ὁμολογίας τοῦ Πέτρου Μογίλα. Ὡσαύτως, ὑποβοηθητικὸν διὰ τὴν κατηχητικὴν ἐργασίαν εἶναι τὸ «Βιβλίον τῶν προσευχῶν». Τοῦτο περιλαμβάνει ὀλόκληρον τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ τοὺς πλέον συνήθεις ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους καὶ προσευχάς. Τὸν ἴδιον σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ καὶ τὸ βιβλίον «Ὁδηγὸς Ποιμαντικῆς τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας» (εἰς 2 τόμους), τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει διαδοχικῶς τοὺς βίους τῶν ἁγίων καὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν εὐαγγελικῶν περικοπῶν ὅλου τοῦ ἔτους.

Ρουμανικῆ Ἐκκλησίας ἔχει πάρει κάτι τὸ περίτεχνο καὶ πολυχρόμο. Ἡ δικὴ μας λειτουργία, σὲ σύγκρισί μ' αὐτὴς ποὺ παρηκολούθησα, εἶναι πιὸ λιτὴ, πιὸ σοβαρὴ, πιὸ κλασσικὴ στὴν ἀπλότητά της. Ἴσως ἡ λιτότης τοῦ λόγου, ποὺ βγαίνει ἀπ' τὸ ἑλληνικὸ πρωτότυπο τῆς λειτουργίας μας, δὲν ἐπιτρέπει τὰ ξόμπλια καὶ τὰ πλουμῖδια. Αὐτὰ ὅμως εἶναι δευτερεύοντα πράγματα. Ἐκεῖνο ποὺ κυριαρχοῦσε στὴν ψυχὴ μας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο αὐτῶν λειτουργιῶν ἦταν ἡ κοινὴ πνευματικὴ παράδοσις τοῦ ἀνατολικοῦ μεσαιωνικοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ συγκίνησις τῆς πνευματικῆς ἐκείνης ἐνότητος ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὰ ἀπροσμέτρητα βάθη τῆς ἱστορίας»¹⁰³.

Εἰς τὴν Ρουμανίαν — ὡς ἐλέχθη ἤδη — ὅλαι σχεδὸν αἱ μεγάλοι ἑορταὶ ἔχουν μετατραπῆ εἰς ἐργασίμους ἡμέρας. Αὐτὸ ἐμποδίζει τοὺς πιστοὺς νὰ ἐκκλησιάζωνται, κατὰ τὰς ἑορτὰς αὐτάς.

Ἵπάρχουν σήμερον εἰς τὴν Ρουμανίαν περίπου 9.000 ναοὶ. Τὸ Βουκουρέστιον μόνον ἀριθμεῖ περὶ τοὺς 400 ναοὺς (εἰς τὴν Μόσχαν ὑπάρχουν μόνον 55, εἰς τὴν Σόφίαν 39, εἰς τὸ Βελιγράδιον 121). Πλησίον πολλῶν ναῶν ὑπάρχουν ἐκκλησιαστικὰ ἐργαστήρια διαφόρων σκευῶν, ἀντικειμένων ἐκ φιλιγκράν, ἱερῶν ἀμφίων, κωδῶνων, ξυλογλύπτων ἀντικειμένων κ.λπ. Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς καλλιτέρας τοποθεσίας τῆς πρωτεύουσῆς κτίζεται, κατ' αὐτάς, ἕνας τεράστιος ναός. Οἱ ναοὶ ἀνεγείρονται ἢ ἐπισκευάζονται δι' ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Καθαρῶς ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἶναι τὸ λεγόμενον «Κεντρικὸν Ταμεῖον Ἱεραποστολῆς», τὸ ὁποῖον ἀντλεῖ τοὺς πόρους τοῦ ἀπὸ προαιρετικὰς εἰσφορὰς τῶν πιστῶν καὶ ἀπὸ ἐτήσιον ἔρανον εἰς τοὺς ναοὺς ὅλης τῆς χώρας, τὴν ἡμέραν τῆς Ὀρθοδοξίας. Κατὰ τὴν τελευταίαν 20ετίαν, δὲν φαίνεται νὰ ἔχουν κλεισθῆ ὀρθόδοξοι ναοὶ ὑπὸ τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος.

Εἰς πολὺ καλὴν κατάστασιν, ἐκτὸς τῶν ναῶν, εὐρίσκονται καὶ τὰ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ οἰκοδομήματα.

Τὸ κτίριον τοῦ Πατριαρχείου π.χ. εἶναι ἀμεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐπιβλητικὸν μέγαρον, μὲ θαυμασίαν ἐσωτερικὴν διακόσμησιν. Οἱ τοῖχοι τοῦ προθαλάμου διεκοσμήθησαν προσφάτως μὲ τοιχογραφίας, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν σκηνὰς ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας. Αἱ αἵθουσαι καὶ οἱ διάδρομοι τοῦ μεγάρου καλύπτονται ὑπὸ εἰκόνων καὶ σχεδίων ἐνὸς προσφάτως ἀποθανόντος καλλιτέχου. Τὸ γραφεῖον τοῦ Πατριάρχου, καθὼς καὶ τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ Πατριαρχείου εἶναι ξυλόγλυπτα...»¹⁰⁴.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὰ ἐπισκοπεῖα τῶν ἐπαρχιῶν καὶ μὲ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ οἰκοδομήματα. Ὅλα εἶναι καλῶς συντηρημένα καὶ γίνονται ἐπισκευαὶ καὶ ἀνεγέρσεις νέων πτερυγῶν εἰς εὐαγγῆ ἐκκλησιαστικὰ ἰδρύματα.

Μὲ προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν, Ἐκκλησία καὶ Κράτος, συντηροῦν τὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα, τὰ ἔχοντα σχέσιν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν. «Πολλὰ

103. Μνημ. ἄρθρον. «Ἀνάπλασις» Δεκέμβριος 1964 σ. 11.

104. «Ἐκκλησία», 1957 σ. 119.

ἀρχαῖαι ἐκκλησίαι τῶν μοναστηρίων ἢ ἐνοριακαί, πού εἶναι ἱστορικά μνημεῖα ἢ μνημεῖα τέχνης, — γράφει τὸ περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου — ἀνεστηλώθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξ ὀλοκλήρου ἢ μερικῶς. Τὸ Ρουμανικὸν κράτος διευθύνει καὶ ἐνθαρρύνει τὴν δραστηριότητα αὐτὴν τῆς ἀναστηλώσεως καὶ τῆς συντηρήσεως ὅλων τῶν μνημείων τέχνης διὰ τῆς «Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς ἱστορικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν μνημείων», πού δραῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας καὶ διὰ τῆς «Γενικῆς Διευθύνσεως ἱστορικῶν μνημείων» τῆς κρατικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν Ἀνοικοδόμησιν, πού εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τὸν τομέα τῶν ἀναστηλώσεων ἐπραγματοποιήθησαν, κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη, περισσότερα ἀπ' ὅσα ἐπραγματοποιήθησαν μέχρι τὸ 1944. Ὑπὸ τὴν διευθύνσιν καὶ τὴν εἰδικὴν ἐπίβλεψιν μελῶν τῶν προαναφερθεῶν ἐπιτροπῶν καὶ μετὰ τὰ ἀπαραίτητα κεφάλαια πού θέτουν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν τῶ Κράτος καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἀνωκοδομήθησαν καὶ ἀνεστηλώθησαν εἰς τὴν ἀρχικὴν τῶν μορφῶν πολλά ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα θρησκευτικὰ μνημεῖα τέχνης, πού εἶχαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἐρειπωθῆ, ὡς αἱ Μοναὶ Χουρέτζι, Ἀρνότα, Τιςμάνα, Ντεάλουλ, Βιφορίτα κ.ἄ., οἱ καθεδρικοὶ ναοὶ τοῦ Βουκουρεστίου, τοῦ Ἰασίου καὶ Συμπίου κ.ἄ.¹⁰⁵

Ἰδιαιτέρων ἐντύπων προξενεῖ τὸ ὅτι εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἱστορικά μνημεῖα ὁ φύλαξ ἢ ὁ ξεναγὸς εἶναι πάντοτε ἱερεὺς ἢ θεολόγος λαϊκὸς ὑποψήφιος διὰ τὴν ἱερωσύνην.

Ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ παρετηρήθη καὶ σημαντικωτάτη αὐξήσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων. Εἶναι λίαν διδακτικὸν τὸ πῶς μία ζωντανὴ Ἐκκλησία, ὅταν δεσμεύουν τὴν περιουσίαν τῆς, κατορθώνει νὰ εὐρίσκη πόρους ἀλλαχόθεν καὶ νὰ ἐπιλύη τὸ οἰκονομικὸν τῆς πρόβλημα.

Ὁ Κ. Μωραϊτάκης ἔγραφεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Εἰς τὴν Ρουμανίαν ἡ κρατικοποίησις τῶν περιουσιῶν ἴσχυσε καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡτο συνεπῶς ἐπάναγκες, ὅπως ἡ Ἐκκλησία, διὰ τὴν περαιτέρω συντήρησιν τῆς, ἐξέυρη πόρους. Καὶ συγκεκριμένως, κυβερνητικῆ ἀδεία, ἀνέλαβε τὸ μονοπώλιον τῶν κηρίων, ἰδρύσασα ἐργοστάσια εἰς τὰς πόλεις, ὅπου ἐδρεύουσιν οἱ Μητροπολῖται καὶ οἱ Ἐπίσκοποι. Ἡ μονοπωλιακὴ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πώλησις τῶν κηρίων παρέχει εἰς αὐτὴν μεγάλα κέρδη. Κατὰ τινὰ στατιστικὴν, ὑπολογίζεται, ὅτι ἐντὸς πενταετίας ἐπωλήθησαν εἰς μόνην τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Βουκουρεστίου 137.000 κιλά. Ὁ διὰ τὴν Θ. Κοινωνίαν οἶνος ὑποχρεωτικῶς ἀγοράζεται ὑφ' ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ρουμανίας ἀπὸ ἐκκλησιαστικὰ καταστήματα οἴνου, παραγομένου ἀπὸ ἐκκλησιαστικούς ἀμπελῶνας, ἀφενθέντας ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς τὰς Μονὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ εἶδη, ἱερὰ ἄμφια καὶ σκευὴ, βιβλία ἐκκλησιαστικά, ὑφάσματα διὰ τὰς ἐνδυμασίας τῶν ἱερέων, πωλοῦνται μόνον εἰς μικρὰ ἐκκλησιαστικὰ

καταστήματα. Τὰ ἀνωτέρω εἶδη εἶναι προϊόντα ἐκκλησιαστικῶν ἐργοστασίων καὶ τυπογραφείων, καὶ δὴ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐργοστασίου τοῦ Βιβλικοῦ Ἰνστιτούτου, ὅπου, ἐκτὸς ἄλλων, κατασκευάζονται εἰκόνας, ἐγκόλπια καὶ σταυροὶ τοῦ στήθους, σμάλτα καὶ φιλιγκράν ἀξιολόγου τέχνης»¹⁰⁶.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ εὐσέβεια τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Ρουμανίαν. Οἱ γονεῖς, παρὰ τὴν ἀσκουμένην πολλάκις ψυχολογικὴν βίαν, μετὰ θάρρος φέρουν τὰ τέκνα τῶν εἰς τοὺς ναοὺς διὰ νὰ τὰ βαπτίσουν. Ὁ θρησκευτικὸς γάμος τελεῖται ἀπὸ τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀναφέρεται δὲ ὅτι καὶ «μέλη τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, οἱ ὅποιοι δὲν τολμοῦν νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ἐπιτελέσουν τὰ θρησκευτικὰ τῶν καθήκοντα, καλοῦν ἱερεῖς εἰς τὰς οἰκίας τῶν, διὰ νὰ τελέσουν ἁγιασμόν, εὐχέλαιον, παράκλησιν»¹⁰⁷. Ζωηρὸν θρησκευτικὸν ἐνδιαφέρον παρουσιάζει κυρίως ἡ νεολαία. Τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» πληροφορεῖται, ὅτι «ἡ ἐνεστῶσα κατάσταση τῆς Ο.Ρ.Ε. δὲν δεικνύει σημεῖα μαρasmus καὶ ἐξασθενήσεως. Ἡ νεολαία δὲν ἠσθάνθη καθόλου τὴν διαβρωτικὴν ἐνέργειαν τοῦ Μαρξισμού. Τοῦτο φαίνεται ἀπὸ τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν τῶν νέων καὶ τῶν παιδιῶν πού παρακολουθοῦν τὰς Ἰ. Ἀκολουθίας»¹⁰⁸. Ἐπίσης μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν ἀθρόαν προσέλευσιν ἱεροσπουδαστῶν εἰς τὰ Σεμιναρία εἰς βαθμὸν, ὥστε νὰ ὑπερκαλύπτονται αἱ ἀνάγκαι τοῦ Ἰ. Κλήρου, ἐνῶ ἀντιθέτως εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας παρατηρεῖται κρίσις ἱερατικὴ καὶ ἀπροθυμία ὑποψηφίων»¹⁰⁹.

Ὁ προμνημονευθεὶς Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Παγκοσμίου Προτεσταντικῆς Ἐνώσεως αἰδ. Μαρσέλ Μπαντερβάν, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐκ περιοδείας ἀνὰ τὰ Βαλκάνια, ἐδήλωσε σχετικῶς μετὰ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν ἐν Ρουμανίᾳ: «Ἐνα ἀπὸ τὰ πλέον ἐπιδοφόρα σημεῖα εἰς τὴν χώραν αὐτὴν εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς νέας γενεᾶς διὰ τὴν χριστιανικὴν πίστιν». Ἀνεφέρθη δὲ εἰδικώτερον καὶ αὐτὸς εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. «Εἰς μίαν Θεολογικὴν Σχολὴν — λέγει — ὅπου φοιτοῦν ἤδη 165 σπουδασταί, ἀπερρίφθησαν 41 αἰτήσεις ἐγγραφῆς νέων ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 78 ὑποβληθεῶν, λόγῳ ἐλλείψεως χώρου διδασκαλίας»¹¹⁰.

Ὁμιλῶν περὶ τῆς χριστιανικῆς καθοδηγήσεως τῶν νέων, ὁ Πατριάρχης Ἰουστινιανὸς ἐδήλωσεν εἰς Γάλλον δημοσιογράφον, ἀπεσταλμένον τοῦ Παρισίου «Φιγκαρώ»: «Ἡ λατρεία καὶ τὸ κήρυγμα ἀρκοῦν, μαζὶ μετὰ τὴν ἐπιρροὴν τῆς μητρὸς, τὴν ὁποῖαν (μητέρα) ὁ ἐξομολογητὴς ἐρωτᾷ ἂν ἐπληρώη καλῶς τὸν ρόλον

106. Κ. Μωραϊτάκης. Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 55.

107. «Ἐκκλησία», 1964 σ. 222.

108. Τὸ Κράτος, διὰ νὰ ἀντιδράσῃ προφανῶς εἰς τὸν ἀθρόον ἐκκλησιασμόν τῶν παιδιῶν κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, καθήργησε τὴν ἀργίαν τῶν Χριστουγέννων καὶ παρέτεινε διὰ νόμου τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων μέχρι 31 Δεκεμβρίου, αἱ δὲ «χειμεριναὶ διακοπαὶ» διὰ τοὺς μαθητὰς καθωρίσθησαν ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου—10 Ἰανουαρίου. («Irenikon», 1953 σ. 52).

109. «Ἐκκλησία», 1963 σ. 69.

110. «Ἀνάπλασις», Ἰανουάριος 1957 σ. 9.

105. L'Eglise Orthodoxe Roumaine, σ. 56-57.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1508*

Πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν

Χάρων τοῦ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ζωὴν μας καὶ ὡς Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνθρώπων πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ, ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει καθορίσει τὴν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ὡς προοίμιον δὲ αὐτῆς προέταξε τὰς τρεῖς πρώτας ἑβδομάδας τοῦ Τριωδίου, ἧτοι ἀπὸ τῆς Κυριακῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τοὺς Ναοὺς μας ἀναγνώσκειται ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, μέχρι τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα, δηλαδή ἀπὸ τῆς ἐνάρεως τοῦ Τριωδίου μέχρι τῆς ἐσπέρας τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, καλούμεθα οἱ πάντες, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, νὰ προετοιμασθῶμεν ψυχικῶς, διὰ νὰ ὑποδεχθῶμεν μὲ πνευματικὴν εὐφροσύνην καὶ ἀνεκλάλητον ἐσωτερικὴν ἔξαρσιν τὸν ἑορτασμὸν τοῦ χαρμοσύνου γεροντός τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας.

* Ἡ παροῦσα Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν ἐξαπελύθη τὴν 27 Φεβρουαρίου 1968 καὶ ἀνεγνώσθη ἐπ' ἐκκλησίαις τὴν Κυριακὴν, 3 Μαρτίου ε. ἔτους.

της εἰς τὸ σημεῖον αὐτό). Καὶ προσέθεσεν: «Ἀπευθυνόμεθα εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸ συναίσθημα»¹¹¹. Μετὰ τὰς διαπιστώσεις αὐτάς, δικαιολογεῖται ἡ αἰσιοδοξία τοῦ Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος — μετὰ τινος βεβαίως ὑπερβολῆς — ἐδήλωσε πρὸς τὸν αὐτὸν δημοσιογράφον, ὅτι «εἰς τὴν σύγχρονον Ρουμανίαν δὲν ὑπάρχουν παρά 0,50 % ἀπίστων, ἔναντι 40 % εἰς τὴν Γαλλίαν»¹¹².

Ζωηρὰν κίνησιν παρουσιάζει καὶ ἡ ἐκδοτικὴ ἔργασία, ἡ ἐκκλησιαστικὴ καὶ θεολογικὴ.

Εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐκδόσεις πρέπει νὰ μνημονευθῆ ἡ ἐκδοσις καὶ ἐπανέκδοσις, κατὰ τὸ 1956, τοῦ Εὐχολογίου, καθὼς καὶ ἡ προμνημονευθεῖσα ἐκδοσις τῆς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ Συλλογῆς κηρυγμάτων ἐπὶ τῶν εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων ὄλων τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους. Ἡ Συλλογὴ περιέχει 58 κηρύγματα καὶ 58 διδαχάς, πού συνετάχθησαν βάσει τοῦ κυριακοδρομίου τοῦ Ν. Θεοτόκη. Ὅπως τονίζεται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, τὰ κηρύγματα εἶναι γραμμένα εἰς τὴν σύγχρονον ὁμιλουμένην γλῶσσαν, ἀλλὰ «διατηροῦν καὶ τὸ ἄρωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης τῶν παλαιῶν διδασκῶν»¹¹³.

Μέχρι τοῦ 1958 εἶχον ἐκδοθῆ οἱ 4 πρώτοι τόμοι τῆς Ρουμανικῆς Φιλοκαλίας, ἡ ὁποία προβλέπεται ὅτι θὰ εἶναι ὀγκωδεδστάτη ἀνθολογία καὶ θὰ περιλαμβάνη ἔργα ἀπὸ τῶν ἐρημιτῶν τῆς Αἰγύπτου τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι τῶν Ρώσων «στάρετς» τοῦ 10^{ου} αἰῶνος.

111. Παρὰ Ι. Σ. Ι. Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 21.

112. Αὐτόθι.

113. Παρὰ Ἐκκλησίᾳ, 1962 σ. 211.

Πρὸς τοῦτο ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ ἐπιμόνωνς πρώτον νὰ καθαρίσωμεν τὸ ἐσωτερικόν μας, τὴν ψυχὴν μας, ἀπὸ ὅσας κηλίδας ἔχει ἐπισωρεῦσει εἰς αὐτὴν ἡ ἀνθρωπίνη ἀδυναμία μας. Τὴν κάθαρσιν αὐτὴν πρέπει νὰ τὴν ἐπιδιώκωμεν καὶ πάντοτε, διότι εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος διὰ τὴν πνευματικὴν μας ὑγείαν, ἰδιαίτερος ὅμως πρέπει νὰ τὴν ἐπιμεληθῶμεν κατὰ τὸ διάστημα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς.

Ἐπομένως, παρακαλοῦμεν θερμῶς πάντα τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μετὰ μεγαλυτέρας προσοχῆς ἀποφεύγουν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πρώτον μὲν πᾶν ὅ,τι δὲν θὰ τοὺς ἐβοήθει εἰς τὴν πνευματικὴν οἰκοδομίην καὶ τὴν ψυχικὴν των ἀνάτασιν, δεύτερον δὲ καὶ πολλῶ μάλλον ὅ,τι θὰ τοὺς ἐδυσκόλευεν εἰς τὸν ἀγῶνά των διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς των καθαρότητος ἢ τὴν ἐπανάκτησιν αὐτῆς. Οἰνοποσίαι καὶ χοροὶ ἑξαλλοι, συναναστροφαι ἐπικίνδυνοι καὶ ἁμαρτωλαί, ἐκτραχηλισμοὶ ἠθικοί, προσβάλλοντες τὴν ἀξιοπρέπειάν μας ὡς ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχει ἀνατεθῆ ἡ ὑψηλὴ ἀποστολὴ νὰ μεταλαμπαδεύσωμεν τὸ φῶς τῆς πλέον καθαρᾶς καὶ ἀμολόντου μορφῆς τῆς Χριστιανισμοῦ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, δὲν ἀρμόζει νὰ διαπράττονται ἀπὸ πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἰδιαίτερος κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

Ἄλλαι ἐκδόσεις εἶναι ἡ «Ὁμολογία τῆς χριστιανικῆς πίστεως», ἡ «Συμβολικὴ» τοῦ Χρήστου Ἀνδρούτσου, κατὰ μετάφρασιν τοῦ Μητροπολίτου Μολδαβίας Ἰουστίνου, ἐν ὀγκῶδες ἐξ 7 τόμων ἔργον τοῦ Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας». Εἰς τὰς ἐνοριακάς δὲ βιβλιοθήκας, πρὸς χρῆσιν τῶν πιστῶν, εὐρίσκει κανεὶς ἐκτὸς τῆς Καινῆς Διαθήκης (ἐκδ. 1955) καὶ τὰ ἐξῆς βιβλία: «Ἐκλεκτὰ ἀνθη ἀπὸ τὸν κῆπον τῶν Ἁγίων Γραφῶν», ἡ «Ἡμέρα Κυρίου» ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γκάλα Γκαλακτίον, ἡ «Αἰρεσιολογία» ὑπὸ τοῦ αἰδου Π. Ντελεάνου, τὸ «Περὶ ποιμαντικῆς φροντίδος» ὑπὸ τοῦ αἰδου Ν. Μπελέα, ὁ «Χριστιανικὸς θρησκευτικὸς καὶ ἠθικὸς χαρακτήρ» ὑπὸ τοῦ αἰδου Δ. Καλουγκάρ, κ.ἄ.

Μεγάλῃ προσπάθειᾳ καταβάλλεται — ὡς προσέχθη — καὶ διὰ τὴν ἐπιμελημένην ἐκδοσιν ἐγχειριδίων καὶ συγγραμμάτων, προοριζομένων διὰ τοὺς φοιτητάς. Ἐπιτελεῖον ἐξ ἐπιλέκτων καθηγητῶν ἀνέλαβε τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἐν χρῆσει κειμένων ἀπὸ τοῦ 1949 καὶ ἐπέτυχε τελευταίως, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ, νὰ ἐκδώσῃ τοὺς πρώτους τόμους. Ὁδοί, μόλις ἐκτυπωθέντες, κατὰ κοινήν ὀμολογίαν, ἀποτελοῦν ἀξιοζήλευτον ἐμφάνισιν τῆς ὀρθοδόξου σκέψεως, διὰ πολλοὺς δὲ ἄλλους, ὀρθοδόξους καὶ μὴ, ὑπόδειγμα πρὸς μίμησιν μεθόδου καὶ τρόπου διαθρώσεως τῆς διδασκείας ὕλης»¹¹⁴.

(Συνεχίζεται)

ΣΟΛΩΝ Ν. ΝΙΝΙΚΑΣ

114. «Ἀνάπλασις», Αὐγουστος—Σεπτέμβριος 1961 σ. 8.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Προβολή τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ μελῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου τέλεσις ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῶ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς καθιερωμένης πανηγυρικῆς διορθόδοξου Θ. Λειτουργίας, καθ' ἣν πλείστα τεμάχια αὐτῆς λέγονται καὶ ἀκούονται εἰς τὰς γλώσσας τῶν λοιπῶν ὁμοδόξων χωρῶν, ἔδωκε νέαν ἀφορμὴν, ἵνα ἀφ' ἑνὸς συνειδητοποιηθῆ ὁ οἰκουμηνικός χαρακτήρ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἵνα ἀφ' ἑτέρου ὑπομνησθῆ ἡ μεγάλη ἀνακαινιστικὴ ἀποστολὴ αὐτῆς ἐν τῇ σημερινῇ παραπαιούσῃ ἀνθρωπότητι.

Ἀνάλογος πρὸς τὰ ἀνωτέρω πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκδηλώσεως τῆς χαρᾶς μας καὶ ἡ διασκέδασίς μας, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Τριωδίου, καὶ ἰδιαίτερος κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ Κυριακὴν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας κατὰ τρομερὰν παρεξήγησιν ἀντὶ τῆς ὑπὸ τῆς θρησκείας μας διὰ τῶν Μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας συνιστωμένης εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν πνευματικῆς περισυλλογῆς, ἐπιδιώκεται ὑπὸ τινων ἢ πλεόν ἑξαλλος καὶ οὐχὶ πάντοτε ἠθικῶς ἀνεπίληπτος διασκέδασις.

Ταῦτα, ὡς ὑπεύθυνοι πνευματικοὶ ἡγέται, ἐθεώρησαμεν ἐπιβεβλημένον, νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν πάντων ὑμῶν καὶ νὰ παρακαλέσωμεν πάντας θερμοῦς, ὅπως καταβάλωμεν πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν, ἵνα αἱ ἡμέραι τοῦ Τριωδίου ἐπανακτήσουν τὸ ὑψηλὸν τῶν νόημα, ἡ δὲ συμπεριφορὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, πάντοτε μὲν, ἰδιαίτερος ὅμως κατὰ τὰς ὡς ἄνω ἡμέρας, εἶναι ἀνταξία τῶν πολυτίμων παραδόσεών του καὶ τῆς χριστιανικῆς ἐθνικῆς Ἱστορίας του.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουτανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Ἐάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Κοθήρων Μελέτιος
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1513

Ἀριθ. Πρωτ. 1282 Ἀθήνησι τῇ 15 Μαρτίου 1968
Διεκπ. 617

Π ρ ὀ ς

Τοῦς Σεβασμιωτάτους Ἱεροάρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τοῦ ὑπο-

διὰ τὴν συνειδητοποίησιν τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς προβολῆς τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ τῶν υποχρεώσεων τῶν τέκνων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὰ μέγιστα συνεβάλοντο καὶ αἱ ὑπὸ τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Θεολόγων ὁργανωθείσαι πρὸς ἑορτασμὸν τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ἀξιέπαινοι ἐκδηλώσεις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας καὶ ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ.

Εὐχόμεθα, ἵνα ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος προβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας γίνῃ σὺν τῷ χρόνῳ συστηματικώτερα καὶ συντελέσῃ, ὥστε ἡ ἀπὸ τὴν Χριστιανικὴν Οἰκουμένην παρουσιασθεῖσα ἤδη νοσταλγία διὰ τοὺς θησαυροὺς τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως ν' ἀζητηθῆ καὶ μετουσιωθῆ

βληθέντος Ἀδτῆ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου ἐρωτήματος περὶ τῆς ἰσχύος, μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Α.Ν. 214/1967 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Νόμου 5383/1932 «περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», τῶν παραγράφων 2 καὶ 3 τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ Νόμου 5383/1932 περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας, ὡς αὐταὶ διὰ μεταγενεστέρων Νόμων ἐτροποποιήθησαν καὶ συνεπληρώθησαν, καθ' ἃς: «Ἐπὶ ἐλαφρῶν παραπτωμάτων ὁ Ἀρχιερεὺς μετὰ προφορικὴν ἢ ἔγγραφον ἀπολογίαν ἐπιβάλλει εἰς τὸν παρεκτραπέντα ἀργίαν μέχρι 30 ἡμερῶν μετὰ ἢ ἄνευ ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ὄφφικίου, ἀν δὲ τὸ παράπτωμα προξενήσῃ σκάνδαλον, ὁ Μητροπολίτης δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ ἀργίαν μέχρις 6 μηνῶν. Αἱ εἰς τοὺς κληρικὸς ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ ἐπιβάλλονται καὶ εἰς τοὺς συνταξιούχους κληρικὸς μετὰ ἢ ἄνευ στερήσεως τῶν συντάξεών των», ἐγὼ ὅπως γνωρίσῃ ὑμῖν, ὅτι αἱ ἀνωτέρω δύο παραγράφοι 2 καὶ 3 τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ Ν. 5383/1932 ἰσχύουσι καὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Α.Ν. 214/1967, καθ' ὅσον ὁ τελευταῖος οὗτος Ἀν. Νόμος ἀνέστειλε μόνον τὴν λειτουργίαν τῶν κατ' ἀρθρον 1 τοῦ Νόμου 5383/1932 Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, πλὴν τῶν Ἐπισκοπικῶν, κατὰ τὴν ἐν ἀρθρῷ 4 παρ. 1 αὐτοῦ περίπτωσιν (ἀρθρον 9, παρ. 2), ἐνῶ κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου 5383/1932, ἐφ' ὅσον αὐταὶ δὲν τροποποιεῦνται ὑπὸ τούτου (ἀρθρον 9, παραγρ. 1).

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουτανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Ἐάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Κοθήρων Μελέτιος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστήριον, συνελθὼν τὴν 8ην τοῦ μηνὸς Μαρτίου εἰς συνεδρίασιν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, καὶ ἐπίληφθὲν τῆς κατὰ τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου πρ. Ἀθηνῶν, Προέδρου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου ὑποθέσεως, διεξελθὼν μετὰ προσοχῆς τὰ ἐν τῷ σχηματισθέντι φακέλλῳ στοιχεῖα, ἀκοῦσαν δὲ καὶ τοῦ κατηγορουμένου, προφορικῶς ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπολογησαμένου, ἔκρινεν ὅτι συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 8 τοῦ Α.Ν. 214/67, δὲν ἀποκατεστάθησαν ἐπαρκῶς ἢ τε περὶ αὐτοῦ καλὴ ἔξωθεν μαρτυρία καὶ τὸ ἀπαραίτητον κύρος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται, ἀζημίως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ συνεχισθῇ ποιμαίνων τὸ ἐμπειπιστευμένον εἰς αὐτὸν ποιμνιον.

— Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν διὰ πρεσβυτέρους κλπ. Δικαστήριον, συνελθὼν τὴν 11/3/69 εἰς τετάρτην συνεδρίαν, ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως δέκα ὑποθέσεων. Ἐξ αὐτῶν 5 ὑποθέσεις παρέπεμψε πρὸς ἐκδίκασιν εἰς τὰ Ἐπισκοπικὰ Δικαστήρια, μῆδ' ὑποθέσεως ἀνέβαλε τὴν ἐκδίκασιν, διὰ δύο ὑποθέσεις παρέπεμψε τοὺς φακέλλους πρὸς συμπλήρωσιν, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τριμήνου ἀργίας εἰς τὸν ἱερομόναχον Θεόκλητον Σταύρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης λόγῳ ἀπειθείας εἰς τὸν οἰκείον Ἱεράρχην καὶ τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως εἰς τὸν Γεώργιον Μπέτην τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος λόγῳ ἀποβολῆς τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος καὶ τελέσεως γάμου.

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀνταποκρινόμενη εἰς πρόσκλησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λένινγκραντ κ. Νικοδήμου, Προέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἑορταστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετάσχη τῶν ἐν Μόσχᾳ διοργανουμένων ἐορτῶν ἀπὸ 26ης Μαΐου μέχρι τῆς 2ας Ἰουνίου ἐ.ἔ. ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 50ετίας ἀπὸ τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Μόσχας ὑπὸ τῆς Παρρωσικῆς Τοπικῆς Συνόδου τῷ 1917, ἀπεφάσισεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 12 Μαρτίου 1968, ἵνα ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἣτις θὰ ἐκπροσωπήσῃ αὐτὴν εἰς τὰς ἐορτὰς τοῦ Βουκουρεστίου μετάσχη καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐκκλησιαστικὰς ἐορτὰς Μόσχας.

σὺν τῷ χρόνῳ εἰς ἀπόφασιν πρὸς ἐπιστροφὴν πασῶν τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν εἰς τὴν ἀδιαίρετον πίστιν, τοῦθ' ὅπερ εἶναι καὶ τὸ θεμέλιον τῆς τόσοσιν ποιοτικῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀναγκαῖα ἢ λελογισμένη ἄσκησις.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, δι' ἐγκυκλίον αὐτῆς πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, τονίζει τὴν σημασίαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ ὅτι αὕτη δέον νὰ ἀποτελέσῃ περίοδον πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ.

Ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ταύτῃ τονίζονται, πρὸς τοὺς ἄλλους, τὰ ἑξῆς: «Παρακαλοῦμεν θερμῶς πάντα τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μετὰ μεγαλυτέρας προσοχῆς ἀποφεύγουν, κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, πρῶτον μὲν πᾶν ὅ,τι δὲν θὰ τοὺς ἐβοήθει εἰς τὴν πνευματικὴν οἰκοδομίαν καὶ τὴν ψυχικὴν ἀνάτασιν, δεῦτερον δὲ καὶ πολλῶ μᾶλλον ὅ,τι θὰ τοὺς ἐδυσκόλευεν εἰς τὸν ἀγῶνά των διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς των καθαρότητος (οἰνοποσίας, χοροῦς ἐξέλλους, συναστροφῆς ἐπικινδύνους καὶ ἁμαρτωλῆς, ἐκτραχηλισμοῦς ἠθικῶς, προσβάλλοντος τὴν ἀξιοπρέπειαν ἡμῶν ὡς Χριστιανῶν)».

Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι καὶ ἱεροκήρυκες καλοῦνται διὰ τῆς σόφρονος πειθοῦς νὰ ὀδηγήσων τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα εἰς τὸ νὰ συνειδητοποιήσῃ, ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ὑποδεικνυμένη λελογισμένη ἄσκησις εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν κατὰ πάντα ἀξίαν προπαρασκευὴν πρὸς ἐορτασμὸν τοῦ τε «σταυρωσίου» καὶ τοῦ «ἀναστασίου Πάσχα».

Πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου.

Πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ἐπ' ἐνοχαιρία τῆς συμπληρώσεως τεσσαρακονταετίας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συστηματικῆς λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος,

θὰ διοργανωθῇ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ μεγάλη συγκέντρωσις καὶ ἐορτὴ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου δεκαήμερου τοῦ Μαΐου.

Ἡ ὅλη ἐκδήλωσις ἀποβλέπει ἐνθεν μὲν εἰς τὸ νὰ ἀναθερμανθῇ ὁ ζῆλος τῶν ἐργατῶν τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου καὶ τῶν μαθητῶν, οἵτινες φοιτοῦν εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ἐτέρωθεν δὲ εἰς τὸ νὰ προβληθοῦν ἐορτετικῶς οἱ καρποὶ τῆς κατηχητικῆς προσπάθειας, διὰ ν' ἀποκτήσῃ ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία ἀντικειμενικωτέραν καὶ δικαιοτέραν περὶ αὐτῆς γνώμην, καὶ ἐκ τρίτου εἰς τὸ νὰ δημιουργηθῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀρετηρία καὶ ἀπαρχὴ μιᾶς νέας κατηχητικῆς ἐποχῆς.

Ἡ σημασία καὶ σπουδαιότης τῆς ἐκδηλώσεως εἶναι προφανῆς. Δι' αὐτό, τόσοσιν οἱ κατηχηταὶ καὶ αἱ κατηγήτριαι, ὅσον καὶ οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι, ὡς καὶ τὰ μέλη τῶν Ἐφορειῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καταβάλλον φιλοτίμως προσπάθειας, ἵνα ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συγκέντρωσις καὶ ἐορτὴ στεφθῇ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας καὶ ἀποτελέσῃ σταθμὸν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀρχιερατικὸν ἰωβηλαῖον.

Μετὰ συγκινήσεως τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναγγέλλει, ὅτι συνεπληρώθησαν πενήτηνδεκα ἔτη ἀπὸ τῆς εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου πρώην Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμου.

Ὁ πολὺς Ἱεράρχης πανταχοῦ, ἐνθα ὑπηρέτησεν, ἀπέσπασε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ποιμνίου του. Ἡ Ἀλεξανδρουπόλις ἰδιαίτερος κατεκοσμήθη ὑπ' αὐτοῦ δι' εὐαγῶν ἰδρυμάτων, καὶ ἰδίᾳ διὰ τοῦ Ἰωακείμου Γηροκομείου, ὅπερ ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου ἰδίᾳς δαπάναις.

Ἐῴθε Κύριος ὁ Θεὸς νὰ δωρῆται εἰς τὸν πολυσέβαστον Ἱεράρχην ὑγείαν καὶ ἔτη πολλά.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 26ης Φεβρουαρίου μέχρι τῆς 10ης Μαρτίου 1968 :

Ἐχοροστάτησε τὴν 8 Μαρτίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου.

Ἐτέλεσε τὴν 7 Μαρτίου Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ ἐν Τατοῖω τάφου τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Παύλου.

Τὴν 9 Μαρτίου Μνημόσυνον εἰς τὸ Α΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων δημοτῶν τοῦ Δήμου Ἀθηναίων.

Προέστη τὴν 10 Μαρτίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τῆς διορθοδόξου θείας Λειτουργίας.

Προήδρευσε τὴν 27 Φεβρουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱεράς Συνόδου, τὸ δὲ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς.

Τὴν 28 Φεβρουαρίου καὶ 6 Μαρτίου τῶν συνεδριῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου δι' Ἀρχιερεῖς.

Τὴν 29 Φεβρουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱεράς Συνόδου, τὸ δὲ ἀπόγευμα τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τὴν 1 Μαρτίου τῆς συσκέψεως τῶν ἀντιπροσώπων διὰ τὴν Δ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε. εἰς Οὐψάλαν τῆς Σουηδίας.

Τὴν 5 Μαρτίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Τὴν 7 Μαρτίου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Τὴν 8 Μαρτίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ, ὡς καὶ τῶν Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Προέπεμψε τὴν 7 Μαρτίου εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν Α.Ε. τὸν Ἀντιβασιλέα ἀντιστράτηγον κ. Γ. Ζωϊτάκη, ἀναχωροῦντα διὰ τὴν Ρόδον.

Παρέστη τὴν 9 Μαρτίου εἰς τὴν ἐνώπιον τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Ἀντιβασιλέως διαβεβαίωσιν τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κωνσταντίνου.

Ὡμίλησε τὴν 9 Μαρτίου πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγίας Εἰρήνης συγκεντρωθέντας κατηχητάς.

Παρηκολούθησε τὴν 9 Μαρτίου τὴν διάλεξιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Τρεμπέλα περὶ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν Ἀθηνῶν.

Ἀπένειμε τὴν 26 Φεβρουαρίου τὰ διπλώματα εἰς τὰς ἀδελφὰς νοσοκόμους τοῦ Ε.Ε.Σ.

Παρέκθησε τὴν 10 Μαρτίου εἰς τὸ πρόγευμα, τὸ ὁποῖον παρέθεσε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Ἀντιβασιλεὺς ἀντιστράτηγος κ. Γεώργιος Ζωϊτάκης.

Ἐδέχθη τὴν 26ην Φεβρουαρίου τὸν ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν κ. Παν. Πιπινέλην, τὸν πτέραρχον κ. Ποταμιάνου καὶ τοὺς καθηγητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ.κ. Μπόνην, Σιώτην καὶ Μουρατίδην.

Τὴν 27 Φεβρουαρίου τὸν διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» κ. Θεοδ. Σπεράντσαν.

Τὴν 1 Μαρτίου τὸν αἰδέσιμ. Ἀντώνιον Ἀλεβιζόπουλον.

Τὴν 5 Μαρτίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀρτης κ. Ἰγνάντιον.

Τὴν 7 Μαρτίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Γερμανίας κ. Πολύευκτον καὶ Αὐστρίας κ. Χρυσόστομον, καθὼς καὶ τὸν καθηγητὴν κ. Νησιώτην.

Ἱερά Μητρόπολις Χίου

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Χρυσόστομος μετέβη τὴν 22 Φεβρουαρίου ἐ. ἔτους εἰς τὸν Ἅγιον Εὐστράτιον, συνδεύων τὰ μερίμνη του συλλεγέντα ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει του τρόφιμα καὶ εἶδη ἱματισμοῦ διὰ τοὺς σεισμοπλήκτους κατοίκους τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου καὶ τῆς Λήμνου, ἅτινα μετεφέρθησαν διὰ τοῦ πρὸς τοῦτο διατεθέντος μικροῦ πολεμικοῦ σκάφους «Ζάκυνθος». Οἱ ἱεροὶ Ναοὶ τῆς Χίου καὶ τῶν περιχώρων προσέφερον τὴν συνδρομὴν τῶν ἀπὸ 500 μέχρι 3000 δραχμῶν ἕκαστος. Ἐπίσης προσέφερον καὶ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τὸ πτωχὸν βαλάντιόν τῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκροαταὶ τῶν κηρυγμάτων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ποὺ γίνονται κάθε Τετάρτην ἀπόγευμα εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, εὐθὺς μετὰ τὴν εἰδικὴν δέξιν, συγκινηθέντες ἀπὸ τὴν πληροφορίαν περὶ αὐτοπροσώπου ἐπισκέψεως τοῦ Μητροπολίτου εἰς τὰ σκληρῶς πληγέντα δύο νησιά, ἔσπευσαν καὶ αὐτοὶ νὰ συνεισφέρουν εἰς εἶδος ἢ χρῆμα.

Εἰς Ἅγιον Εὐστράτιον ὁ Σεβασμιώτατος ἔζησε τὴν τραγωδίαν τῶν κατοίκων. Συνεκέντρωσε τοὺς ποινεμένους ἐκείνους ἀνθρώπους καὶ ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς μὲ ὁμοίαν πατρικὴν, διὰ νὰ τοὺς ταναῶσῃ τὸ ἠθικόν. Ἐπεσκέφθη τὰς σκηνὰς τῶν. Ἀνέμιξε τὰ δάκρυά του μὲ τὰ ἰδικὰ τῶν δάκρυα. Καὶ μετέφερε τὸν χαιρετισμὸν τῆς ἀγάπης τοῦ ἀδελφοῦ λαοῦ τῆς Χίου. Πλήν τῶν ἐφοδίων προσέφερε καὶ τὰ συλλεγέντα χρήματα (50.000) εἰς ἐπιτροπήν, ἀποτελουμένην ἀπὸ τὸν Ἐφημέριον τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου, τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος, τὸν Διδάσκαλον καὶ τὸν Σταθμάρχην. Ἀκολουθῶς μετέβησαν ὅλοι ἐν σώματι εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Κοινότητος, ὅπου εἶχον ταφῆ οἱ νεκροὶ τοῦ σεισμοῦ. Καὶ ἐκεῖ γονατιστὸς ὁ Σεβασμιώτατος, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῶν θυμάτων, ἀνέπεμψεν εἰδικὴν δέξιν ἐν μέσῳ θρήνων καὶ κοπετῶν.

Ἀναχωρῶν ἐξ Ἁγίου Εὐστρατίου, ὁ Σεβασμιώτατος παρέλαβε δωδεκαετῆς πедиον, ὄρφανὸν πατρός καὶ μητρός, διὸ νὰ τὸ προστατεύσῃ.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνεχάρη τηλεγραφικῶς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χίου κ. Χρυσόστομον διὰ τὴν ὠραίαν χειρονομίαν τευ καὶ τὴν πατρικὴν συμπαράστασιν του εἰς τὴν σκληρὰν συμφορὰν, ἡ ὁποία ἔπληξε τοὺς ἀδελφούς μας τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου καὶ τῆς Λήμνου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Καθ' ἃ γράφει τὸ Δελτίον Πληροφοριῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, δύο κληρικοὶ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, οἱ πρωθιερεῖς Πέτρος Ραῖνα καὶ Βλαδίμηρος Ρόζκωφ, φοιτοῦν ἀπὸ τινος χρόνου εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ καθολικὸν κολλέγιον Russicum, ὅπου σπουδάζουν τὴν Λειτουργικὴν, τὸ Κανονικὸν Δίκαιον καὶ τὴν Θεολογίαν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν 7 Φεβρουαρίου ἐ. ἔτους, οἱ δύο Ρῶσοι πρωθιερεῖς ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῆ Α. Ἀγιότητος τοῦ πάπα Παύλου τοῦ Στ', ὁ ὁποῖος τεὺς ἔδωσε μετὰλλια καὶ διάφορα βιβλία.

Κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, τὸν προσεχῆ Μάϊον θὰ ἑορτασθῆ εἰς τὴν Μόσχαν ἡ 50ῆ ἐπέτειος τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τὸ ὁποῖον ὡς γνωστὸν κατηργήθη τὸ 1700 ὑπὸ τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου. Διὰ τῆς ἰδίας ἀποφάσεως ὠρίσθη ἑνδεκαμελὴς ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς διοργανώσεως τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Λενινγκράντ κ. Νικοδήμου.

Ἡ διοίκησις τῆς ἐπαρχίας Νόβγοροντ ἀνετέθη εἰς τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Λενινγκράντ κ. Νικόδημον, ὁ ὁποῖος κατόπι τούτου θὰ τιτλοφορῆται Μητροπολίτης Λινινγκράντ καὶ Νόβγοροντ.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Λενινγκράντ κ. Νικοδήμου ποιηθεῖσαν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου, τὸ κείμενον τῆς ὁποίας δη-

μοσιεύεται εις τὸ τεύχος τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου τοῦ ἐπισημοῦ ὄργανου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

— Κατόπιν σχετικῆς αἰτήσεώς του, ὁ καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Λενινγκράντ κ. Λ. Ν. Παρίσκιη ἀπηλλάγη τῶν καθηκόντων του ὡς ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἀκαδημίας, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Γερμανοῦ (Τιμοφέεφ).

— Τὸν παρελθόντα Ὁκτώβριον ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον εἰς ἡλικίαν 64 ἐτῶν ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Μόσχας Βλαδίμηρος Ἰβάνοβιτς Ταλύζιν. Ὁ αἰμνηστος Βλαδίμηρος ἐγεννήθη τὸ 1904 εἰς Ριαζάν. Μετὰ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, ἐφοίτησεν εἰς τὸ Μαθηματικὸν καὶ τὸ Ἠλεκτρομηχανολογικὸν Ἰνστιτούτον Μόσχας, ἀποφοιτήσας τὸ 1928. Τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν Μόσχας ἐτελείωσε τὸ 1950. Τὸ ἐπόμενον ἔτος διωρίσθη ὑφηγητὴς, τὸ δὲ 1964 καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Πλὴν τοῦ ἐγχειριδίου Κανονικοῦ Δικαίου πρὸς χρῆσιν τῶν φοιτητῶν τῆς Ἀκαδημίας, ὁ ἐκλιπὼν καθηγητὴς συνέγραψε καὶ μελέτας τινάς, τῶν ὁποίων οἱ τίτλοι ἔχουν οἱ ἑξῆς: «Αἱ νομικαὶ σχέσεις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Βυζαντινῆς ἀπὸ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Ρώσων μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως», «Ἐπισκόπησις τῶν πηγῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας», «Αἱ διεκκλησιαστικαὶ σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὡς κλάδος τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου» κ.τ.λ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ὁ αἰμνηστος καθηγητὴς Βλαδίμηρος ἠσχολεῖτο εἰς τὴν συγγραφὴν διεξοδικῆς μελέτης, ἀναφερομένης εἰς τὴν κωδικοποίησιν τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας.

— Τὸ ἄρτι ληφθὲν τεύχος τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου 1967 τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας δημοσιεύει βιογραφικὸν σημεῖωμα καὶ τὴν φωτογραφίαν τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

— Τὴν 18 Ἰανουαρίου ἔ. ἔτους ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἐπεσκέφη τὸν πρόεδρον τῆς γιουγκοσλαβικῆς κυβερνήσεως κ. Μίκα Σπίλιακ, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐξήτασε διάφορα ἐπίκαιρα ζητήματα «μεγάλης σημασίας διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους».

— Τὴν 5 Δεκεμβρίου 1967 ἀπεβίωσεν ὁ ἀκαδημαϊκὸς Μίλος Τζούριτς, εἰς τῶν διασημοτέρων ἑλληνιστῶν τῆς ἐποχῆς μας (συνέγραψε περὶ τὰς 500 μελέτας), ὁ ὁποῖος παρέμεινε μέχρι τῆς ὑστάτης του πνοῆς ζῶν μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας. Ἡ κηδεία του ἐγένετο τὴν 7 Δεκεμβρίου, παρουσίᾳ τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ. Τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας προέστη ὁ Βοηθὸς Ἐπίσκοπος κ. Λαυρέντιος.

— «Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ» εἶναι ὁ τίτλος τῆς ταινίας βραχείας διάρκειας τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας, ἡ ὁποία παρουσιάζει τὴν περσινὴν ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας.

— Εἰς ἐπιστολὴν τῆς πρὸς τὴν δεκαπενθήμερον θρησκευτικὴν ἐφημερίδα τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Πραβοσλάβιε» (Ὁρθοδοξία), ἡ φοιτήτρια τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ντςυσίτα Μπ., κάτοικος τοῦ Σεραγέβου, γράφει μετὰ τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς: «... Σὰς παρακαλῶ ταπεινῶς, ὅπως κατὰ μίαν τῶν λαμπρῶν ἑορτῶν τοῦ Χριστοῦ προσευχηθῆτε δι' ἐμὲ τοῦλάχιστον ἀπαξ. Νομίζω καὶ πιστεύω, ὅτι ἡ καθαρὰ προσευχὴ Σας θὰ εἰσακουσθῇ. Ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ εὔρω τὸν δρόμον καὶ διὰ τοῦτο ὑποφέρω πολὺ. Σὰς παρακαλῶ νὰ ἐκπληρώσετε τὴν ἐπιθυμίαν μου. Θὰ ἤθελα ὁ πανάγαθος Κύριος νὰ με συγχωρήσῃ, θὰ τὸν ἐπλησιάξω ὡς Πατέρα. Ἡ ἁμαρτία μου μὲ ἀπεμάκρυνε καὶ ἀπεξενώθη. Ὑποφέρω πολὺ. Σὰς ζητῶ συγγνώμην καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ προσευχηθῆτε καὶ νὰ μὲ εὐλογήσετε...».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς

τὸν Ἱερομόναχον Ἀγαθὰγγελον Πεδιαδίτην
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 29ῆ Ἀπριλίου ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9 π.μ. ἐν τοῖς γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁδὸς Φιλοθέης ἀριθμ. 19, ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι.

Προσπεδιηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἑρήμεν, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 122 τοῦ Νόμου 5383/32 «περὶ ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας».

Ἐν Ἀθήναις τῆ 29ῆ Φεβρουαρίου 1968

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς

τὸν Ἱεροδιάκονον Εὐθύμιον Κουλουμπῆν
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 29ῆ Ἀπριλίου ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9 π.μ. ἐν τοῖς γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁδὸς Φιλοθέης ἀριθμ. 19, ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῦ παραπτώματος.

Προσπεδιηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἑρήμεν, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 122 τοῦ Νόμου 5383/32 «περὶ ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας».

Ἐν Ἀθήναις τῆ 29ῆ Φεβρουαρίου 1968

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 47 ἑδαφ. 2, πρῶτ. γ' τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακέρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἀγίου Ἀντωνίου Περιστερίου ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσου κατατέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 2ῃ Μαρτίου 1968

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Ἐδέσσης καὶ Πέλλης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 63 παράγρ. 1 καὶ 2 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», π ρ ο σ κ α λ ο ὦ μ ε ν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις Ἱεροδικόνου τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἁγίας Σκέπης καὶ Ἁγίου Δημητρίου πόλεως Ἐδέσσης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Ἐδέσση τῆ 6η Μαρτίου 1968

† Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει 1ον) τὰ ἄρθρα 45 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, 2ον) τὰς διατάξεις τοῦ Α. Νόμου 536/1955 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος» καὶ 3ον) τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Α. Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενωθεῖσαν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» τοῦ Δήμου Καρλοβασιῶν Σάμου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρυσσεῖς εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Σάμῳ τῆ 9η Μαρτίου 1968.

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης Μπουρούνη Ἀφρικῆς ἔχει ἀνάγκην ἐνὸς ἐφημερίου πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖ ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων ἀδελφῶν μας. Καλοῦνται ὅθεν οἱ ἐνδιαφερόμενοι πρὸς κατάληψιν τῆς θέσεως ταύτης, ὅπως ἀπευθυνθῶν εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν Ὁρθοδοξῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρθοδοξῶν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικολάου Βαλληνδρά, Ζητήματα ἐκκλησιαστικῆς δεοντολογίας, Ἀθήναι 1968, σελ. 189.

Θεοδοσίου Κ. Σπεράντσα, Ἀντώνιος Δεκαβάλλας. Ἐνας ἀγνωστος Σίφνιος ποιητής. Ἀνάπτυπον ἐκ τῆς ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν, τόμος στ' (1967). Ἐν Ἀθήναις 1967, σελ. 521 - 557.

Κώστα Ε. Τσιροπούλου, Ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια. Δοκίμιον. Ἀθήνα 1967, σελ. 46.

Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Ι. Θεοδοροπούλου, Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδι μετὰ ἐρμηνείας τῶν ὕμνων. Ἐν Ἀθήναις 1968.

Βασιλίου Θ. Ἀλεξοπούλου, θεολόγου-γυμνασιάρχου, Πρωτοπρόρι τοῦ Σχολείου ἐργασίας, Ἀθήναι 1967.

Σάββα Νανάκου, Οἱ πειρασμοὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν Θεσσαλονίκῃ 1967, σελ. 167 + VIII.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**
† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**
† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης **ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν: Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κων. Γ. Μπόνη, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Πατρολογίας καὶ τῆς Ἐρμηνείας τῶν Πατέρων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Δικαία ἀπάντησις εἰς τὸ Π.Σ.Ε. Ἀντέλεγχος τοῦ ἐπιχειρηθέντος ἐλέγχου.

Τὰ μεσολαβήσαντα γεγονότα.

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ὁ ἄριστος ἑορτασμός.

Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου **Νικολάου**, Ὁ ὅσιος Θεόφιλος ὁ μωροβλύτης, ὁ ἐκ Ζιχνῆς.

Ἀρχιμ. Χριστοδούλου Παρασκευαΐδου, Εἶναι οἱ ψάλται κληρικοί;

Σόλωνος Γ. Νινίκα, Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν σύγχρονον Ρουμανίαν.

Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Κλητήρια ἐπιμοίματα καὶ προκηρύξεις.

Νέα βιβλία.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Λένορμαν 185 — Ἀθήναι — Τηλ. 530.318

ἹΥπεύθυνος Τυπογραφείου Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστέρι